

ปกิณกะ

โครงสร้างบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว* Structure of Tourism Satellite Accounts (TSA)

อนันต์ วัฒนกุลจรส์** Anan Wattanakuljarus

บทคัดย่อ

รายงานฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไปได้เข้าใจถึงกรอบแนวคิดและหลักการของโครงสร้างระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมอย่างรวดเร็วและเป็นพื้นฐานสำหรับการทำความเข้าใจในรายละเอียดของระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวในขั้นสูงต่อไป รายงานนี้เริ่มต้นด้วยภาพรวมของระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว (ส่วนที่ 1) การนำเสนอเนื้อหาด้านอุปสงค์การเดินทางและท่องเที่ยว (ส่วนที่ 2) เนื้อหาด้านอุปทานการเดินทางและท่องเที่ยว (ส่วนที่ 3) จากนั้นเป็นการนำเสนอโครงสร้างตารางบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวและดัชนีมหภาค (ส่วนที่ 4) ลงท้ายด้วยข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวสำหรับประเทศไทย (ส่วนที่ 5) รวมทั้งข้อดีข้อเสียของระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว เนื้อหาส่วนใหญ่อ้างอิงมาจากกรอบคำแนะนำในการจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวปี 2551 (TSA RMF 2008)

คำสำคัญ: ท่องเที่ยว บัญชีประชาชาติ อุปสงค์ท่องเที่ยว อุปทานท่องเที่ยว

* รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานฉบับสมบูรณ์ “การศึกษาทบทวนการจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวสำหรับประเทศไทย” (A Study of Tourism Satellite Accounts (TSA) for Thailand) (อนันต์ วัฒนกุลจรส์, 2551) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากทุนวิจัยของคณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ผู้สนใจในรายละเอียดสามารถติดต่อขอเอกสารรายงานฉบับสมบูรณ์ได้ที่ ontanan@yahoo.com

** Ph.D., อาจารย์ คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
118 ถนนเสรีไทย แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

Abstract

The main objective of this paper is to provide a quick review of the overall structure of tourism satellite accounts (TSA). It serves as a simple basis for understanding more advanced details of TSA. There are five sections: the first section describes the whole picture of TSA; the second and the third sections present travel and tourism from demand and supply perspectives, respectively; the fourth section illustrates an overview of tables and accounts of TSA as well as important macro aggregates; and the last section recommends steps for developing TSA for Thailand. Advantages and disadvantages of TSA are also discussed. Most of the contents are referenced from tourism satellite account: recommended methodological framework (TSA: RMF 2008).

Keywords: Tourism, Satellite Account, TSA, Tourism Demand, Tourism Supply

การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์หลักของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะการท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาที่สำคัญของเงินตราต่างประเทศ (11.3% ของมูลค่าการส่งออกในปี 2551) เป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (14.1% ของจีดีพีในปี 2551) เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสัมพันธ์กับตลาดแรงงาน ทุน และที่ดินอย่างมาก (10.6% ของการจ้างงาน และ 8.4% ของการลงทุนในปี 2551) มีความเชื่อมโยงทั้งทางตรงและทางอ้อมกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ มากมาย และมีความสัมพันธ์โดยตรงกับนักเดินทางและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ (เฉลี่ยประมาณ 12-16 ล้านคนต่อปี) นอกจากนี้ WTTC (2008) ยังคาดการณ์ว่าในอีก 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2551-2561) การท่องเที่ยวไทยจะโต 5.6% ต่อปี การจ้างงานในภาคการท่องเที่ยวไทยจะโต 1.9% ต่อปี และการลงทุนในภาคการท่องเที่ยวไทยจะโต 6.7% ต่อปี¹

จากความสำคัญทางเศรษฐกิจของภาคการท่องเที่ยวดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทั้งภาครัฐและเอกชนจะต้องร่วมกันวางแผนนโยบาย กลยุทธ์ และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและรอบคอบในทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้แล้วยังจะต้องสนับสนุนให้มีการดำเนินงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาการท่องเที่ยว การวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวและผลกระทบที่มาจากการท่องเที่ยวอย่างจริงจังและกว้างขวางต่อไป ซึ่งการวางแผนและการดำเนินงานวิจัยดังกล่าวจะสามารถบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

¹ ตัวเลขทั้งหมดในย่อหน้านี้มาจากการคาดการณ์ของ World Travel and Tourism Council (WTTC 2008), Tourism Satellite Accounts (TSA), Regional and Country Reports: The 2008 Travel & Tourism Economic Research – Thailand.

ได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวที่ดี มีคุณภาพ และเป็นระบบที่ถูกต้องตามหลักมาตรฐานสากล และฐานข้อมูลตามมาตรฐานสากลก็จะช่วยสนับสนุนให้มีการศึกษาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับนานาชาติ (Comparative study) ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

กรอบแนวความคิดและหลักวิธีการของระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว (Tourism Satellite Accounts (TSA)) จึงได้ถูกคิดค้นขึ้นมาเพื่อใช้เป็นระบบฐานข้อมูลมาตรฐานสากลสำหรับการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นระบบบัญชีฐานข้อมูลที่ได้รับการรับรองจากองค์การสหประชาชาติตั้งแต่เดือนมีนาคม 2543 และถูกนำไปประยุกต์ใช้งานในหลายประเทศทั่วโลกที่มีอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ประมาณ 150 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย) โดยล่าสุดในปี 2551 United Nations – World Tourism Organization (UN - WTO) ร่วมกับ Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) Statistical Office of the European Communities (EUROSTAT) และ United Nations Statistics Division (UNSD) ได้สร้างกรอบคำแนะนำในการจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวปี 2551 (Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework, TSA: RMF 2008) ขึ้นมา สำหรับประเทศไทยได้เริ่มมีการศึกษาเพื่อจัดทำระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวตั้งแต่ปี 2540 ภายใต้ “โครงการศึกษาและพัฒนาระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย” โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สุกิจ วงศ์พนิตเดชา, 2546)

เนื่องจากบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวเป็นฐานข้อมูลที่มีความละเอียดและซับซ้อนทั้งในระดับหลักการ วิธีการ และการประยุกต์ใช้งาน ข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวยังเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในระดับอุตสาหกรรมและระดับเศรษฐกิจ ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ทั้งระดับหน่วยธุรกิจและนักท่องเที่ยวอย่างมาก การทำความเข้าใจระบบบัญชีประชาชาติทั้งหมดจำเป็นต้องอาศัยเวลาพอสมควร ดังนั้น รายงานฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจได้เข้าใจถึงกรอบแนวคิดและหลักการของโครงสร้างระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมอย่างรวดเร็วและเป็นพื้นฐานสำหรับการทำความเข้าใจในรายละเอียดของระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวในขั้นสูงต่อไป

รายงานนี้เริ่มต้นด้วยภาพรวมของระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวในส่วนที่ 1 จากนั้นจึงนำเสนอเนื้อหาด้านอุปสงค์การเดินทางและท่องเที่ยวในส่วนที่ 2 เนื้อหาด้านอุปทานการเดินทางและท่องเที่ยว ในส่วนที่ 3 จากนั้นเป็นการนำเสนอโครงสร้างตารางบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวและดัชนีมหภาคในส่วนที่ 4 และลงท้ายด้วยข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวสำหรับประเทศไทย รวมทั้งข้อดีข้อเสียของระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว ภาคผนวกนำเสนอโครงสร้างตารางทั้งหมดของ TSA เนื้อหาส่วนใหญ่

ในรายงานนี้อ้างอิงมาจาก TSA: RMF 2008²

I. ภาพรวมของระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมแรกๆ ที่เริ่มประยุกต์ใช้ระบบตารางบัญชีบริวาร (Satellite Accounts) ที่มีชื่อเฉพาะว่าระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว (Tourism Satellite Account, TSA) ในการวัดผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศอย่างเป็นระบบและเป็นมาตรฐานยอมรับจากทั่วโลก ซึ่งองค์การการท่องเที่ยวโลกขององค์การสหประชาชาติ (United Nation - World Tourism Organization, UN - WTO) ได้เริ่มต้นพัฒนาระเบียบวิธีและกรอบการจัดทำมาตั้งแต่ปี 2526 และได้ทำการปรับปรุงเรื่อยมาจนกระทั่งได้รับการอนุมัติและเห็นชอบจากองค์การสหประชาชาติเป็นที่เรียบร้อยตั้งแต่ปี 2543³

บัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว (ต่อไปนี้จะเรียกว่า TSA) เป็นการนำกรอบแนวคิดทั้งด้านอุปสงค์และอุปทานเข้ามารวมไว้ในระบบตารางบัญชีท่องเที่ยวที่มีความสมดุลกัน โดยทั่วไปแล้วกรอบแนวคิดของ TSA คือ การจัดทำดุลบัญชีระหว่างอุปสงค์และอุปทานของกิจกรรมท่องเที่ยว เริ่มต้นจากการกำหนดอุปสงค์และความต้องการการเดินทางและการท่องเที่ยว (Travel and Tourism) จากนั้นจึงใช้หลักการคล้ายคลึงกับการจัดทำตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-Output Table) เพื่อกำหนดอุปทานของการท่องเที่ยวที่จะต้องมีความสมดุลกับอุปสงค์ของการท่องเที่ยว

ตาราง TSA (รูปแบบของตาราง TSA ทั้งหมดอยู่ในภาคผนวก) จึงเริ่มต้นด้วยตารางด้านอุปสงค์ซึ่งระบุถึงค่าใช้จ่ายและการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวอันประกอบด้วยตารางที่ 1 ถึง 4 ได้แก่

- ตารางที่ 1 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนที่มีถิ่นพำนักอาศัยในประเทศนั้นแยกตามผลิตภัณฑ์และประเภทของผู้มาเยือน (Inbound tourism expenditure by products and classes of visitors)

² ด้วยข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ในการนำเสนอ รายงานนี้จึงไม่ได้นำเสนอตัวอย่างการจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม สามารถดูได้จากรายงานฉบับสมบูรณ์ (อนันต์ วัฒนกุลจรัส, 2551)

³ เป็นหนึ่งในระบบตารางบัญชีโครงสร้าง (Accounting Framework) ที่มีขนาดหลายมิติ สามารถแยกแสดงผลข้อมูลออกเป็นชั้น ๆ ได้ และสามารถแสดงผลข้อมูลเชิงซ้อนซึ่งมีองค์ประกอบของข้อมูลที่หลากหลายรูปแบบแต่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างข้อมูลในแต่ละส่วนได้อย่างดี นอกจากนี้ ยังมีตารางอุปสงค์และอุปทาน (Supply and Use Table, SUT) ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-Output Table, IO Table) และบัญชีเมตริกซ์ทางสังคม (Social Accounting Matrix, SAM) (สุกิจ วงศ์พันตลเดชา, 2546 หน้า 2-16 และ -17)

- ตารางที่ 2 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศแยกตามผลิตภัณฑ์ ประเภทของผู้มาเยือน และรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว (Domestic tourism expenditure by products, classes of visitors and types of trips)
- ตารางที่ 3 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่างประเทศแยกตามผลิตภัณฑ์และประเภทของผู้มาเยือน (Outbound tourism expenditure by products and classes of visitors)
- ตารางที่ 4 การบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมดแยกตามผลิตภัณฑ์ (Internal tourism consumption by products)

จากนั้นจึงเป็นตารางด้านอุปทานซึ่งระบุถึงมูลค่าการผลิตผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวแยกตามอุตสาหกรรม ตารางด้านอุปทานมีเพียง 1 ตาราง คือ ตารางที่ 5

- ตารางที่ 5 บัญชีการผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมอื่น ๆ (ณ ราคาพื้นฐาน หรือ ราคาผู้ขาย) (Production accounts of tourism industries and other industries (at basic prices))

หัวใจสำคัญของตาราง TSA คือ การผนวกรวมข้อมูลทางบัญชีที่ปรากฏในตารางด้านอุปสงค์ (ตารางที่ 1 ถึง 4) กับตารางด้านอุปทาน (ตารางที่ 5) เข้าด้วยกัน โดยตารางใหม่ที่ได้ คือ ตารางที่ 6 ซึ่งแสดงถึงดุลยภาพระหว่างอุปสงค์และอุปทานการท่องเที่ยว

- ตารางที่ 6 อุปทานภายในประเทศโดยรวมและการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมด ณ ราคาผู้ซื้อ (Total domestic supply and internal tourism consumption (at purchasers' prices))

ทั้งนี้เพราะการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนานโยบายที่เกี่ยวกับการจ้างงานในหลาย ๆ ประเทศ ตาราง TSA จึงต้องมีตารางการจ้างงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งจะถูกบันทึกไว้ในตารางที่ 7

- ตารางที่ 7 การจ้างงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Employment in the tourism industries)

การลงทุนในการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชน อีกทั้งการจัดการและสนับสนุนการท่องเที่ยวของภาครัฐในหลาย ๆ ประเทศมีบทบาทอย่างมากต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งมูลค่าดังกล่าวจะบันทึกลงในตารางที่ 8 และ 9

- ตารางที่ 8 การสะสมทุนคงที่เพื่อการท่องเที่ยวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมอื่น ๆ (การลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวของทั้งภาครัฐและเอกชน) (Tourism gross fixed capital formation of tourism industries and other industries)

- ตารางที่ 9 การบริโภคของภาครัฐเพื่อการจัดการบริการสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยว แยกตามผลิตภัณฑ์และระดับของภาครัฐ (การใช้จ่ายเพื่อการจัดการและสนับสนุนการท่องเที่ยวของภาครัฐ) (Tourism collective consumption by products and levels of government)

ตารางต่าง ๆ ข้างต้นนำเสนอข้อมูลทางการเงินเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อมูลที่ไม่ใช่ทางการเงินที่ช่วยประมาณการและสนับสนุนการอธิบายข้อมูลพื้นฐานในตารางที่ 1 ถึง 7 โดยข้อมูลที่ไม่ใช่ทางการเงินจะบันทึกไว้ในตารางสุดท้ายของตาราง TSA นั่นคือ ตารางที่ 10

- ตารางที่ 10 ตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ทางการเงิน (Non monetary indicators)
 - ตารางที่ 10 (ก) จำนวนเที่ยวการเดินทางและจำนวนวันพักแรมแยกตามรูปแบบการท่องเที่ยวและประเภทของผู้มาเยือน (Number of trips and overnights by forms of tourism and classes of visitors)
 - ตารางที่ 10 (ข) การท่องเที่ยวของผู้มาเยือนที่ได้มีถิ่นพำนักอาศัยในประเทศอ้างอิง - จำนวนผู้มาเยือนมาถึงประเทศและจำนวนวันพักแรมแยกตามรูปแบบการเดินทางขนส่ง (Inbound tourism: Number of arrivals and overnights by modes of transport)
 - ตารางที่ 10 (ค) จำนวนกิจการและความสามารถในการรองรับแยกตามรูปแบบของที่พักรับรอง (Number of establishments and capacity by types of accommodation)
 - ตารางที่ 10 (ง) จำนวนกิจการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแยกตามจำนวนตำแหน่งงานโดยเฉลี่ย (Number of establishments in tourism industries classified according to average number of jobs)

ตาราง TSA จึงประกอบไปด้วย 10 ตารางข้างต้น แต่ทั้งนี้ TSA: RMF 2008 เสนอแนะให้ทุกประเทศควรให้ความสำคัญและจัดให้มีตารางที่ 1 ถึง 6 เป็นอย่างต่ำ และควรจัดทำตารางที่ 6 ให้สมบูรณ์ที่สุดเพราะเป็นหัวใจหลักของตาราง TSA เพราะถึงแม้ว่าตาราง TSA จะสร้างขึ้นมาอย่างครบถ้วนทั้ง 10 ตารางก็ตาม แต่ถ้าหากตารางที่ 6 ไม่สมบูรณ์ ระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวของประเทศนั้น ๆ ก็จะต้องถือว่าไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

ตารางที่ 7 และ 10 เป็นตารางที่สำคัญรองลงมาและมีจุดประสงค์เพื่อนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ด้านการใช้แรงงานและเป็นข้อมูลสนับสนุนเชิงคุณภาพที่ไม่ใช่ทางการเงินให้กับตารางที่ 1 ถึง 6 TSA: RMF 2008 จึงเสนอแนะให้ทุกประเทศควรจัดให้มีตารางที่ 7 และ 10 เป็นอันดับถัดมา โดยเฉพาะตารางที่ 10 แต่ละประเทศควรที่จะพัฒนาตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ทางการเงินอื่น ๆ

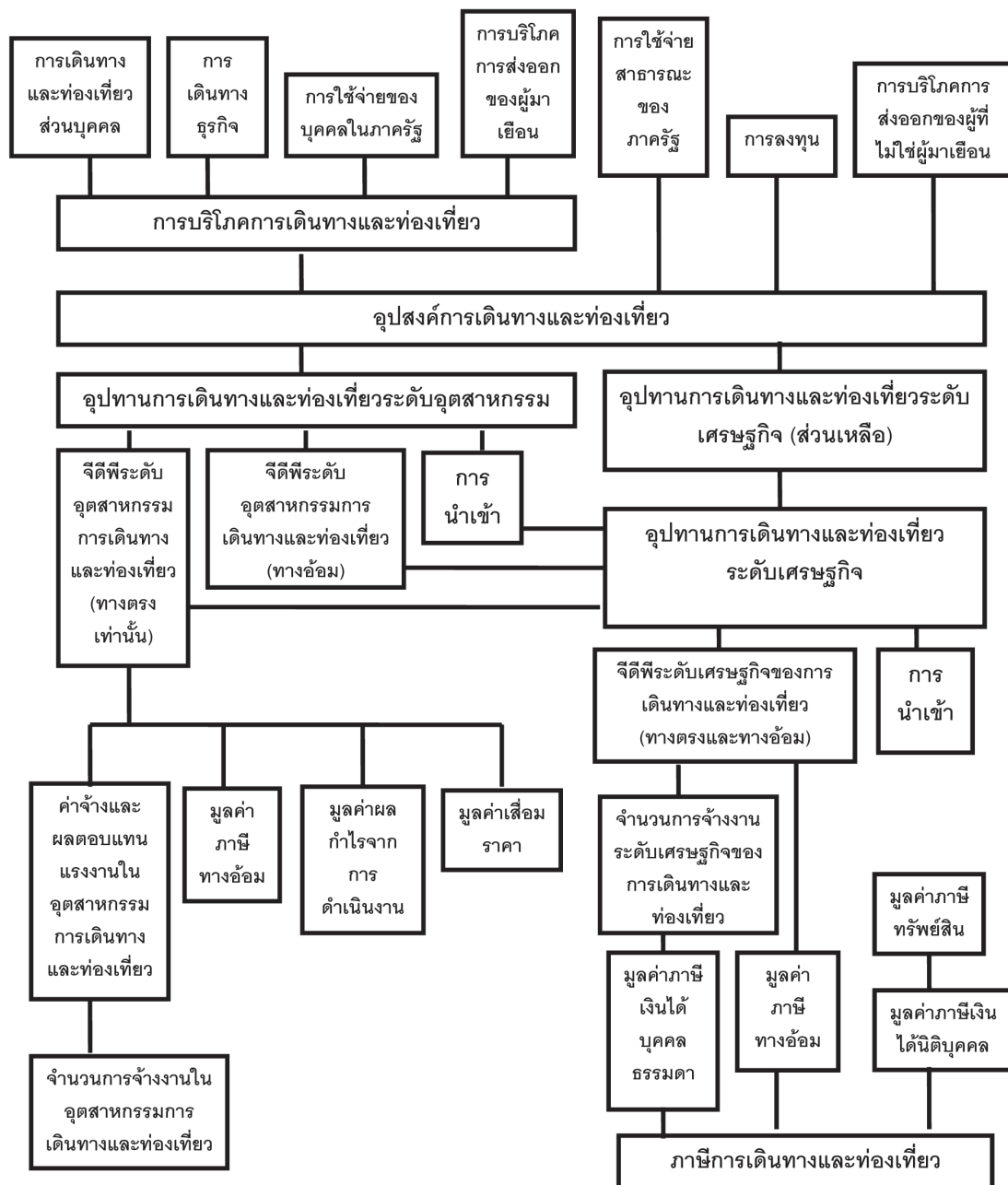
ตามความจำเป็นจากข้อมูลลักษณะของผู้มาเยือนและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทสนั้น ๆ

สุดท้ายคือ ตารางที่ 8 และ 9 นับเป็นตารางที่ต้องอาศัยการพัฒนาปรับปรุงทางด้านข้อมูล การสำรวจและการวิจัยอย่างมากในอนาคต ทั้งนี้เพราะในหลาย ๆ ประเทศยังขาดประสิทธิภาพ และเผชิญกับปัญหาท้าทายต่าง ๆ อีกมากกับข้อมูลเหล่านี้ ดังนั้น TSA: RMF 2008 จึงแนะนำให้ ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลที่จะใช้ในตารางที่ 8 และ 9 อย่างจริงจังต่อไป ตารางที่ 8 และ 9 จึงยังไม่มีมีความสำคัญมากนักในขั้นแรกของการพัฒนา TSA ของแต่ละประเทศ

ผลพลอยได้ที่สำคัญของตาราง TSA คือ ดัชนีมหภาคที่บ่งบอกความสำคัญทางเศรษฐกิจ ของภาคการท่องเที่ยวและใช้ในการเปรียบเทียบกับภาคอุตสาหกรรมอื่น ๆ และเปรียบเทียบกับ ประเทศต่าง ๆ ได้แก่

- ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมด (Internal tourism expenditure)
- การบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมด (Internal tourism consumption)
- มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Gross value added of the tourism industries, GVATI)
- มูลค่าเพิ่มทางตรงของการท่องเที่ยว (Tourism direct gross value added, TDGVA)
- ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศทางตรงจากการท่องเที่ยว (Tourism direct gross domestic product, TDGDP)

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของ TSA ในการพิจารณาผลกระทบของภาคการท่องเที่ยว ที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ คือ สมมติฐานของการสร้างแรงผลักดันต่อระบบเศรษฐกิจอันเกิดจากอุปสงค์ (การใช้จ่ายและการบริโภคด้านการท่องเที่ยว) เป็นหลัก (Demand driven approach) กล่าวคือ ผลกระทบจากการท่องเที่ยวจะเริ่มต้นมาจากการขยายตัวในฝั่งอุปสงค์การท่องเที่ยว และเพื่อ ตอบสนองการขยายตัวดังกล่าว ระบบเศรษฐกิจจำเป็นต้องมีการขยายตัวในด้านอุปทานการ ท่องเที่ยวตามมา ซึ่งการขยายตัวในด้านอุปทานนี้จะส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจออกได้เป็นสองระดับ คือ อุปทานระดับอุตสาหกรรม (Industry) และอุปทานระดับเศรษฐกิจ (Economy) โดยอุปทาน ระดับอุตสาหกรรมจะใช้อำหนดและวัดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นโดยตรงต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว ใน ขณะที่อุปทานระดับเศรษฐกิจจะใช้อำหนดและวัดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นโดยตรงและโดยอ้อม ต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมทั้งหมด (รูปที่ 1)

ที่มา: ประยุกต์และดัดแปลงมาจาก WTTC (2004)

รูปที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์และอุปทานการเดินทางและท่องเที่ยวใน TSA ทั้งระดับอุตสาหกรรม และระดับเศรษฐกิจ

จากรูปที่ 1 เมื่อพิจารณาจากบนลงล่างก็จะพบว่าการขยายตัวของอุปสงค์การเดินทางและท่องเที่ยวสามารถเกิดขึ้นได้จากหลายองค์ประกอบ (ได้แก่ การบริโภคการเดินทางและท่องเที่ยวส่วนบุคคล การเดินทางธุรกิจ การใช้จ่ายของบุคคลในภาครัฐ การบริโภคการส่งออกของผู้มาเยือน การใช้จ่ายสาธารณะของภาครัฐ การลงทุนและการบริโภคการส่งออกของผู้ที่ไม่ใช่ผู้มาเยือน) การขยายตัวของอุปสงค์การเดินทางและท่องเที่ยวไม่ว่าจะมาจากองค์ประกอบใดก็ตามย่อมกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวในด้านอุปทานการเดินทางและท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมในระดับอุตสาหกรรมการเดินทางและท่องเที่ยว อีกทั้งยังกระตุ้นอุตสาหกรรมอื่น ๆ และการนำเข้าอีกด้วย โดยผลรวมของการขยายตัวด้านอุปทานทั้งหมดคือ ผลกระทบต่ออุปทานระดับเศรษฐกิจ

จากส่วนล่างด้านซ้ายมือของรูปที่ 1 TSA สามารถวัดผลกระทบของการขยายตัวของอุปทานในอุตสาหกรรมการเดินทางและท่องเที่ยวทางตรงต่อมูลค่าเพิ่มโดยรวมทั้งหมด ได้แก่ ค่าจ้างและผลตอบแทนแรงงานในอุตสาหกรรมการเดินทางและท่องเที่ยวซึ่งจะทำให้ทราบจำนวนการจ้างงานในอุตสาหกรรมการเดินทางและท่องเที่ยวด้วย มูลค่าภาษีทางอ้อม มูลค่าผลกำไรจากการดำเนินงานและมูลค่าเสื่อมราคา

จากส่วนล่างด้านขวามือของรูปที่ 1 TSA ยังสามารถวัดผลกระทบของการขยายตัวของอุปทานของทั้งระบบเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการจ้างงานทั้งหมดในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยให้ทราบรายได้ให้กับภาครัฐจากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มากขึ้น รวมทั้งรายได้ที่สูงขึ้นจากภาษีทางอ้อมอื่น ๆ และภาษีเงินได้นิติบุคคลจากบริษัทห้างร้านต่าง ๆ

เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ควบคู่กับฐานข้อมูลในตาราง TSA เพื่อใช้วัดผลกระทบดังกล่าวมีอยู่หลายวิธีซึ่งเกินขอบเขตของรายงานนี้ เช่น วิธีการตัวทวีคูณ (Proportional Multiplier Method, PMM) แบบจำลองปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-Output Model, IO) และแบบจำลองดุลยภาพทางเศรษฐกิจทั่วไป (Computable General Equilibrium Model, CGE) เป็นต้น ทั้งนี้ Archer (1982) ได้กล่าวถึงกรอบแนวคิด ข้อดีและข้อเสียของ PMM ในขณะที่ Fletcher (1989) ได้อธิบายถึงวิธีการประยุกต์ใช้ IO Model และกล่าวถึงข้อดีและข้อเสียไว้ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้แล้ว Dwyer, et al. (2003) สนับสนุนให้มีการวิจัยที่ประยุกต์ใช้ CGE Model โดยระบุความจำเป็นและประโยชน์ของแบบจำลองดังกล่าวไว้อย่างกว้างขวางแล้ว

II. อุปสงค์การเดินทางและท่องเที่ยว (Travel and Tourism: Demand Perspective)

ประเด็นแรกของอุปสงค์การเดินทางและท่องเที่ยว คือ คำจำกัดความของคำสำคัญต่าง ๆ ได้แก่ การท่องเที่ยว (Tourism) คือ กิจกรรมที่นำพาผู้เดินทางออกจากสภาพแวดล้อมปกติ (Usual environment) ของตนไปยังสถานที่หนึ่งเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ด้วยวัตถุประสงค์หลักใด ๆ ก็ตาม นอกเหนือจากการประกอบอาชีพหรือหารายได้ในสถานที่ที่เดินทางไปเยี่ยมเยือน

สภาพแวดล้อมปกติ (Usual environment) คือ สถานที่ทางภูมิศาสตร์ที่บุคคลดำเนินชีวิตประจำวันตามปกติ^{4,5} นักเดินทาง (Traveler) คือ บุคคลที่เดินทางระหว่างสถานที่ที่มีตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกันเพื่อวัตถุประสงค์ในช่วงระยะเวลาใด ๆ ก็ตาม ผู้มาเยือน (Visitor) คือ บุคคลที่เดินทางเพื่อการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว (Tourist) คือ ผู้มาเยือน (ไม่ว่าจะเป็นภายในประเทศหรือระหว่างประเทศ) ที่มีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน ในขณะที่นักทัศนาจร (Excursionist) คือ ผู้มาเยือนที่ไม่มีการค้างคืนเลย

อุปสงค์การเดินทางและท่องเที่ยวกำหนดปริมาณการท่องเที่ยวซึ่งสามารถพิจารณาได้จากจำนวนเที่ยวของการเดินทาง (Number of trips) และจำนวนวันที่ค้างคืน (Number of overnights) ดังนั้น ช่วงระยะเวลาของการเดินทาง (Duration of a trip) จึงเป็นตัวแปรสำคัญในการประเมินระดับความต้องการใช้บริการท่องเที่ยว เช่น ปริมาณห้องพักและปริมาณค่าใช้จ่ายทั้งหมดสำหรับการเดินทาง เป็นต้น

วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง (วัตถุประสงค์ที่ทำให้การเดินทางนั้น ๆ เกิดขึ้นได้หรือถ้าหากไม่มีวัตถุประสงค์หลักแล้วการเดินทางนั้น ๆ จะไม่เกิดขึ้น) สามารถนำมาใช้เพื่อจำแนกลักษณะรูปแบบค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวได้ และสามารถนำมาใช้กำหนดการวางแผน การตลาด และการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับความต้องการหรืออุปสงค์ของการท่องเที่ยวได้ด้วยการเดินทางของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรสามารถจำแนกตามวัตถุประสงค์หลักของการเดินทางได้ดังนี้

⁴ ความหมายแตกต่างไปจากประเทศที่เป็นถิ่นพำนักอาศัย (Country of residence) และสถานที่ที่เป็นถิ่นพำนักอาศัยตามปกติ (Place of usual residence) ซึ่งใช้ในบัญชีประชาชาติ บัญชีดุลการชำระเงิน และสถิติครัวเรือนซึ่งมีแนวคิดที่อ้างอิงผูกติดกับครัวเรือน ในขณะที่สภาพแวดล้อมปกติมีแนวคิดที่อ้างอิงผูกติดกับตัวบุคคล ดังนั้น ใน TSA บุคคล 2 บุคคลที่ต่างก็เป็นสมาชิกของครัวเรือนเดียวกัน อยู่ในประเทศที่เป็นถิ่นพำนักอาศัยเดียวกัน และอยู่ในสถานที่ที่เป็นถิ่นพำนักอาศัยตามปกติเดียวกัน แต่เป็นไปได้ที่จะอยู่ในสภาพแวดล้อมปกติที่แตกต่างกันไป

⁵ บัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวของประเทศแคนาดา (Kemp and Nijhowne (2004)) สภาพแวดล้อมปกติของบุคคลใดบุคคลหนึ่งครอบคลุมระยะทางในรัศมี 80 กิโลเมตรจากสถานที่ที่เป็นสภาพแวดล้อมปกติของเขา

1. วัตถุประสงค์ส่วนบุคคล (Personal)

- 1.1 วันหยุด พักผ่อนหย่อนใจและนันทนาการ (Holidays, leisure and recreation)
- 1.2 เยี่ยมเยือนเพื่อนและญาติ (Visiting friends and relatives)
- 1.3 การศึกษาและฝึกอบรม (Education and training)
- 1.4 สุขภาพและการดูแลสุขภาพทางการแพทย์ (Health and medical care)
- 1.5 ศาสนาและการแสวงบุญ (Religion and pilgrimages)
- 1.6 การจับจ่ายใช้สอย (Shopping)
- 1.7 การเปลี่ยนถ่ายการเดินทาง (Transit)
- 1.8 อื่น ๆ (Other)

2. วัตถุประสงค์ทางธุรกิจและอาชีพ (Business and professional)

หากใช้ประเทศที่กำลังพิจารณาอ้างอิง (Country of reference) ซึ่งเป็นประเทศที่กำลังอยู่ในการวิเคราะห์การท่องเที่ยวเป็นเกณฑ์ในการแยกประเภทของผู้มาเยือน ก็จะพบว่านักเดินทางระหว่างประเทศ (International traveler) จะมีสถานภาพเป็นผู้มาเยือนระหว่างประเทศ (International visitor) ถ้าหาก

(ก) เขาเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวในประเทศที่กำลังพิจารณาอ้างอิง และ

(ข) เขาไม่ได้เป็นผู้มีถิ่นพำนักอาศัยในประเทศที่กำลังพิจารณาอ้างอิง หรือ เขาเป็นผู้มีถิ่นพำนักอาศัยในประเทศที่กำลังพิจารณาอ้างอิงแต่ได้เดินทางออกนอกประเทศนั้น ๆ

จากเกณฑ์เดียวกัน ก็จะพบว่านักเดินทางภายในประเทศ (Domestic traveler) จะมีสถานภาพเป็นผู้มาเยือนภายในประเทศ (Domestic visitor) ถ้าหาก

(ก) เขาเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวในประเทศที่กำลังพิจารณาอ้างอิง และ

(ข) เขาเป็นผู้มีถิ่นพำนักอาศัยในประเทศที่กำลังพิจารณาอ้างอิงนั้น ๆ

ตารางที่ 1 ถึง 3 ของ TSA (ภาคผนวก) ใช้แนวคิดของค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเป็นหลักในการสร้างตารางและได้นำเสนอตามลักษณะของค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกันไป โดยค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism expenditure) เป็นค่าใช้จ่ายที่ชำระด้วยตัวเงินหรือใช้เงินแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการเพื่อการบริโภค รวมถึงสิ่งของมีค่าต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อให้บุคคลอื่น ๆ ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งก่อน หลัง และระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว และรวมถึงค่าใช้จ่ายที่ผู้มาเยือนจ่ายออกไปเอง และค่าใช้จ่ายที่ผู้มาเยือนออกให้ผู้อื่น หรือค่าใช้จ่ายที่ผู้มาเยือนสำรองจ่ายออกไปก่อนแล้วเรียกเงินคืนจากผู้หนึ่งผู้ใด อย่างไรก็ตามค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวไม่ได้รวมถึงการชำระเงินที่ผู้มาเยือนจ่ายออกไปในรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดการได้มาซึ่งสินค้าและบริการ เช่น การชำระค่าภาษี และค่าดอกเบี้ย เป็นต้น

ในขณะที่ตารางที่ 4 และ 6 ของ TSA (ภาคผนวก) ใช้แนวคิดของการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวเป็นหลักในการสร้างตาราง โดยการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism consumption) ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวที่ชำระด้วยตัวเงินและรายการอื่น ๆ ที่ไม่ได้มีเงินรับจ่ายจริงแต่ต้องมีการประมาณมูลค่าในบัญชี เช่น การโอนทางสังคมที่ไม่ใช่ตัวเงิน (Social transfers in kind) การใช้บริการที่เกี่ยวกับที่พักตากอากาศที่เป็นของตัวเอง ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น (ค่าอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้าและค่าสาธารณูปโภคอื่น ๆ) ของเจ้าบ้านในการต้อนรับผู้มาเยือน เป็นต้น

คุณลักษณะสำคัญของการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่การแลกเปลี่ยนด้วยตัวเงินเหมือนดังที่จำกัดไว้ในค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว การบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวจะครอบคลุมถึงการแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน (Barter transaction) การแลกเปลี่ยนบนบัญชีของตัวเอง (Own account) โดยเฉพาะการบริการที่พักตากอากาศที่เจ้าของใช้เอง การตอบแทนที่ไม่ใช่ตัวเงิน อีกทั้งการโอนที่ไม่ใช่ตัวเงินในรูปแบบต่าง ๆ ของผู้ผลิตและการแลกเปลี่ยนในรูปแบบการโอนทางสังคมที่ไม่ใช่ตัวเงินของภาครัฐ

การบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวครอบคลุมถึงค่าใช้จ่ายทุกอย่างที่รับผิดชอบโดยผู้ผลิตเพื่อผลประโยชน์ของลูกจ้างพนักงานหรือแขกรับเชิญของบริษัท แม้กระทั่งบางส่วนที่ระบุเป็นการบริโภคขั้นกลาง (Intermediate consumption) ของผู้ผลิต อย่างไรก็ตามการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวไม่รวมการจัดซื้อสินค้าสำหรับนำไปขายต่อเพราะการจัดซื้อนี้ไม่ได้ประกอบเป็นการบริโภคส่วนบุคคลสำหรับผู้มาเยือนแต่เป็นสินค้าที่ผู้มาเยือนตั้งใจที่จะนำไปขายต่อเมื่อกลับสู่สภาพแวดล้อมปกติ ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการ เช่น การชำระค่าโอน ดอกเบี้ย และภาษีต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากภาษีสินค้าและบริการที่รวมอยู่ในราคาผู้บริโภค และเนื่องการได้มาซึ่งที่พักอาศัยไม่ว่าจะเป็นที่พักอาศัยหลักหรือที่พักอาศัยรอง การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมในทรัพย์สินประเภทนี้ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสะสมทุนคงที่ (Gross fixed capital formation) ไม่ใช่การบริโภคเพื่อการท่องเที่ยว

นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายและการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวแล้ว TSA ยังมีประเด็นเฉพาะเกี่ยวกับอุปสงค์การเดินทางและท่องเที่ยวอีก เช่น การบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นการบริโภคขั้นกลางของผู้ผลิตในภาคธุรกิจเอกชน ภาครัฐ และองค์กรที่ไม่หวังผลกำไร การบริการที่จัดขึ้นภายในครัวเรือนเพื่อเป็นประโยชน์ของสมาชิกในครัวเรือนเอง การบริการที่พักที่จัดขึ้นภายในบ้านพักตากอากาศของตัวเองและเป็นผู้ใช้บริการเอง และสินค้าอุปโภคบริโภคเอกประสงค์คงทนถาวรเฉพาะการท่องเที่ยว เป็นต้น ⁶

⁶ รายละเอียดของประเด็นเฉพาะต่าง ๆ ด้านอุปสงค์การเดินทางและท่องเที่ยวสามารถดูได้จากรายงานฉบับสมบูรณ์ (อนันต์ วัฒนกุลจรัส 2551)

อุปสงค์การเดินทางและท่องเที่ยวยังครอบคลุมการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวของทั้งภาครัฐและเอกชนหรือการสะสมทุนคงที่เพื่อการท่องเที่ยว (Tourism gross fixed capital formation) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการท่องเที่ยว เพราะในหลายสถานการณ์การท่องเที่ยวจะพัฒนาไม่ได้ถ้าหากขาดสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในการเดินทางขนส่ง ที่พักอาศัย การบันเทิง นันทนาการ การบริการสาธารณสุข และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้กำหนดธรรมชาติและคุณภาพแน่นอนของการหมุนเวียนของผู้มาเยือน

การลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวของทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถแบ่งออกได้เป็นสามรายการคือ

1. สินทรัพย์คงที่จำเพาะการท่องเที่ยว (Tourism specific fixed assets)⁷
2. การลงทุนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในสินทรัพย์คงที่ที่ไม่จำเพาะเพื่อการท่องเที่ยว (Investment by the tourism industries in non-tourism specific fixed assets)⁸
3. สาธารณูปโภคที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (Tourism related infrastructure)

เนื่องจากการยากมากที่จะระบุการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน TSA จึงเน้นเฉพาะการลงทุนในสินทรัพย์คงที่จำเพาะการท่องเที่ยวและการลงทุนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในสินทรัพย์คงที่ที่ไม่จำเพาะเพื่อการท่องเที่ยว อนึ่งหากแต่ละประเทศสามารถระบุสาธารณูปโภคที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้อย่างไม่มีข้อสงสัย ก็ควรรวมเป็นมูลค่าการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวด้วย

อย่างไรก็ตามการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวในขอบเขตของระบบเศรษฐกิจที่พิจารณานั้น ต้องเป็นสินทรัพย์คงที่ที่ดำเนินงานโดยผู้ผลิตที่มีถิ่นพำนักอาศัยในขอบเขตของระบบเศรษฐกิจนั้น ๆ เท่านั้น นั่นคือสินทรัพย์ที่ดำเนินงานโดยผู้ที่มีถิ่นพำนักอาศัยนอกขอบเขตของระบบเศรษฐกิจนั้น ๆ (โดยเฉพาะกรณีสินทรัพย์ที่เคลื่อนที่ได้ เช่น เครื่องบิน รถไฟ เรือข้ามฟาก เรือเดินสมุทร และ

⁷ ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะหรือเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการออกแบบและธรรมชาติของสินทรัพย์ที่มีความเฉพาะเจาะจงเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งถ้าหากไม่มีการท่องเที่ยวสินทรัพย์ดังกล่าวจะมีค่าเพียงเล็กน้อยเพราะไม่สามารถที่จะดัดแปลงไปใช้งานกับกิจกรรมที่ไม่ใช่การท่องเที่ยวได้โดยง่าย เช่น ตู้รถไฟโดยสาร เรือท่องเที่ยว รถทัศนจาร สิ่งอำนวยความสะดวกของโรงแรม ศูนย์ประชุม ที่จอดรถ และที่ล่ำเลียงสกี เป็นต้น บ้านพักตากอากาศก็จัดเป็นสินทรัพย์คงที่เฉพาะเจาะจงเพื่อการท่องเที่ยวด้วย ถึงแม้ว่าจะสามารถดัดแปลงให้เป็นที่พักอาศัยหลักได้โดยง่ายก็ตาม

⁸ สินทรัพย์คงที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวซึ่งไม่ใช่เพราะตามธรรมชาติของสินทรัพย์แต่เป็นการใช้งานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น ระบบคอมพิวเตอร์ของโรงแรมหรือตัวแทนบริษัทนำเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในการชักรีดของโรงแรม เป็นต้น

รถเมย์) (ยกเว้นกรณีบ้านพักตากอากาศ) ซึ่งถึงแม้จะเป็นสินทรัพย์ที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยว แต่ไม่ได้ดำเนินงานโดยผู้ที่มีถิ่นพำนักอาศัยในขอบเขตของระบบเศรษฐกิจก็ไม่ได้จัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวในระบบเศรษฐกิจนั้น ๆ

อุปสงค์การเดินทางและท่องเที่ยวสุดท้ายคือ การใช้จ่ายเพื่อการจัดการและสนับสนุนการท่องเที่ยวของภาครัฐหรือการบริโภคของภาครัฐเพื่อการจัดการบริการสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism collective consumption) ซึ่งถือเป็นการบริการสาธารณะที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยไม่ได้ผ่านตลาด (Tourism related collective non-market services) และสามารถสร้างขึ้นโดยใช้พื้นฐานตามการแบ่งประเภทผลิตภัณฑ์กลางของสหประชาชาติ (Central Product Classification, CPC, version 2) ได้แก่ การบริการส่งเสริมการท่องเที่ยว การบริการข้อมูลข่าวสารสำหรับผู้มาเยือน การบริการจัดการเกี่ยวกับการค้าด้านการกระจายและจัดเตรียมอาหาร โรงแรมและภัตตาคาร การบริการจัดการเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยว การบริการงานวิจัยตลาดและการสำรวจความคิดเห็นสาธารณะ การบริการด้านตำรวจและการป้องกันเพลิงไหม้ การศึกษาและการฝึกอบรม อื่น ๆ และการบริการสนับสนุนด้านการศึกษา

III. อุปทานการเดินทางและท่องเที่ยว (Travel and Tourism: Supply Perspective)

การระบุผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism characteristic product) ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว (Tourism connected product) และผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคอื่น ๆ (Other consumption product) รวมทั้งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism industry) จะใช้การจัดประเภทผลิตภัณฑ์กลางของสหประชาชาติ (Central Product Classification, CPC version 2) และการจัดประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรมสากล (International Standard Industrial Classification of Economic Activities, ISIC revision 4) ซึ่งเป็นระบบที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

ตารางข้างล่างนี้แสดงประเภทของผลิตภัณฑ์และกิจกรรมเพื่อการบริโภคที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวซึ่งแบ่งออกได้เป็น 12 กลุ่มที่ใช้ในตารางของ TSA โดยกลุ่มที่ 1-10 เป็นแกนหลักที่ใช้ในการเปรียบเทียบกับนานาชาติประเทศตามเกณฑ์การแบ่งผลิตภัณฑ์ของ CPC และเกณฑ์การแบ่งกิจกรรมของ ISIC และกลุ่มที่ 11-12 เป็นกลุ่มจำเพาะของแต่ละประเทศ โดยกลุ่มที่ 11 ครอบคลุมสินค้า (ตามเกณฑ์ผลิตภัณฑ์) และการค้าปลีกสินค้า (ตามเกณฑ์กิจกรรม) ที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวจำเพาะประเทศ และกลุ่มที่ 12 เป็นบริการ (ตามเกณฑ์ผลิตภัณฑ์) และกิจกรรม (ตามเกณฑ์กิจกรรม) ที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวจำเพาะประเทศ

ประเภทของผลิตภัณฑ์และกิจกรรมเพื่อการบริโภคที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยว

ผลิตภัณฑ์	กิจกรรม
1. บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือน	1. ที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือน
2. บริการจัดหาอาหารและเครื่องดื่ม	2. กิจกรรมการจัดหาอาหารและเครื่องดื่ม
3. บริการขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ	3. การขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ
4. บริการขนส่งผู้โดยสารทางถนน	4. การขนส่งผู้โดยสารทางถนน
5. บริการขนส่งผู้โดยสารทางน้ำ	5. การขนส่งผู้โดยสารทางน้ำ
6. บริการขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ	6. การขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ
7. บริการให้เช่าอุปกรณ์ขนส่ง	7. การเช่าอุปกรณ์ขนส่ง
8. บริการตัวแทนนำเที่ยวและบริการจองอื่น ๆ	8. กิจกรรมบริการตัวแทนนำเที่ยวและบริการจองอื่น ๆ
9. บริการเกี่ยวกับวัฒนธรรม	9. กิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม
10. บริการเกี่ยวกับกีฬาและสันทนาการ	10. กิจกรรมเกี่ยวกับกีฬาและสันทนาการ
11. สินค้าที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวจำเพาะประเทศ	11. การค้าปลีกสินค้าที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวจำเพาะประเทศ
12. บริการที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวจำเพาะประเทศ	12. กิจกรรมที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวจำเพาะประเทศ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism industries) เป็นกลุ่มธุรกิจหรือกิจการ (Establishment) ซึ่งกิจกรรมหลัก (Main activity) มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน โดยกิจกรรมหลักที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มธุรกิจหรือกิจการตามข้อมูลสถิติด้านอุปทานหมายถึง กิจกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มมากที่สุด⁹

TSA ยังมีประเด็นเฉพาะเกี่ยวกับอุปทานการเดินทางและท่องเที่ยวอีก เช่น การบริการที่พักที่จัดขึ้นภายในบ้านพักตากอากาศของตนเองและเป็นผู้ให้บริการเองและรูปแบบบ้านพักตากอากาศอื่น ๆ อาทิ การเป็นเจ้าของบ้านพักตากอากาศตามส่วนแบ่งเวลา บ้านพักตากอากาศที่ดำเนินงานคล้ายกับสโมสร (Club) โรงแรมคอนโด (Condo hotels) สโมสรในที่พักที่เป็นส่วนตัวและแบ่งส่วนให้คนอื่นได้ใช้ (Fractional and private residence clubs) และที่พักในรูปแบบโรงแรม (Hotel residences) เป็นต้น ซึ่ง TSA จำแนกรายการกิจกรรมและการบริการ

⁹ ธุรกิจหรือกิจการอาจจะมีกิจกรรมรอง (Secondary activity) ดังนั้นจึงไม่จำเป็นที่การผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวทั้งหมดจะต้องเกิดขึ้นภายในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเท่านั้น กล่าวอีกนัยคือ การผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวอาจมาจากอุตสาหกรรมอื่น ๆ ก็ได้ ในทางตรงกันข้าม อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็อาจจะมีผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวได้เช่นกัน

เหล่านี้ออกเป็นกิจกรรมอสังหาริมทรัพย์ในทรัพย์สินที่เป็นเจ้าของเองหรือที่เช่ามา (ISIC class 6810: Real estate activities with own or leased property) กิจกรรมที่พักอาศัยระยะสั้น (ISIC 5510: Short term accommodation activities) การบริการให้เช่าหรือให้เช่าช่วงต่อในทรัพย์สินที่พักอาศัยที่เป็นเจ้าของเองหรือที่เช่ามา (CPC subclass 72111: Renting or leasing services involving own or leased residential property) และการบริการห้องพักหรือที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือนตามส่วนแบ่งเวลา (CPC 63113: Room or unit accommodation services for visitors in timeshare properties)

นอกจากนี้ยังมีประเด็นเฉพาะเกี่ยวกับตัวแทนบริษัทนำเที่ยว ผู้ประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยว และผู้ให้บริการสำรองกิจกรรมท่องเที่ยวอื่น ๆ (Travel agencies, tour operators and other providers of reservation services) และประเด็นอุตสาหกรรมการจัดการประชุมสัมมนา (Meetings, conferences, conventions industry) ซึ่ง TSA ได้จำแนกรายการกิจกรรมและการบริการเหล่านี้ออกเป็นกิจกรรมการจัดการประชุมสัมมนา การแสดง และการค้าสินค้า (ISIC 823: Organization of conventions and trade shows) กิจกรรมการจัดการประชุมสัมมนา (ISIC 8231: Organization of conventions) ในขณะที่การบริการจะระบุเป็นการบริการสนับสนุนและการจัดการการประชุมสัมมนา (CPC 855961: Convention assistance and organization services)¹⁰

TSA ได้ระบุตัวแปรบอกลักษณะอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ มูลค่าเพิ่ม (Gross value added) ซึ่งก็คือความแตกต่างระหว่างมูลค่าของผลผลิตกับมูลค่าของวัตถุดิบขั้นกลาง และการจ้างงาน (Employment) ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจของกิจกรรมการผลิตและการท่องเที่ยว เพราะกิจกรรมท่องเที่ยว (กิจกรรมที่พักอาศัย การบริการจัดหาอาหารและเครื่องดื่ม กิจกรรมนันทนาการ ฯลฯ) มักจะใช้แรงงานเป็นหลักและมักจะว่าจ้างบุคคลากรที่มีคุณสมบัติระดับล่าง (เช่น แรงงานไร้ฝีมือ) และเป็นกิจกรรมที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมและความหนาแน่นของกิจกรรมการผลิตค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้ TSA ได้ใช้ตัวชี้วัดจำนวนงาน (Number of jobs) จำนวนชั่วโมงทำงานรวม (Total hours worked) และจำนวนงานเทียบเท่าการทำงานเต็มเวลา (Full-time equivalent jobs) เพื่อบ่งบอกความสำคัญของการจ้างงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

IV. โครงสร้างตารางบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวและดัชนีมหภาค¹¹

ที่มาของตารางทั้ง 10 ของ TSA (ดูภาคผนวก) มาจากตารางอุปทานและการใช้ (Supply

¹⁰ รายละเอียดของประเด็นเฉพาะต่าง ๆ ด้านอุปทานการเดินทางและท่องเที่ยวสามารถดูได้จากรายงานฉบับสมบูรณ์ (อนันต์ วัฒนกุลจรัส 2551)

¹¹ ด้วยข้อจำกัดด้านพื้นที่ เนื้อหาในส่วนนี้นำเสนอเพียงภาพรวมของตารางทั้ง 10 ของ TSA ส่วนรายละเอียดทั้งหมดสามารถดูได้จากรายงานฉบับสมบูรณ์ (อนันต์ วัฒนกุลจรัส 2551)

and use table, SUT) ของ System of National Accounts 1993 (SNA93) โดยตารางเหล่านี้เป็นศูนย์รวมของกระบวนการรวบรวมข้อมูลทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากที่สุด และใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างประเทศในเรื่องความสำคัญทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาและการเจริญเติบโตของประเทศ

การสร้างตารางควรทำเป็นสองขั้นตอนขึ้นอยู่กับการพัฒนาของแหล่งข้อมูลในแต่ละประเทศ โดยขั้นตอนแรกเป็นการสร้างตารางขั้นต่ำสุดนั่นคือตารางที่ 1 ถึง 7 และ 10 เพื่อให้สามารถบรรยายระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวได้อย่างครอบคลุมและเหมาะสม แต่ละประเทศต้องมีการนำเสนอรายละเอียดของอุปทานและการบริโภคแยกตามรายการสินค้าและบริการที่ผู้มาเยือนซื้อ (ตารางที่ 1-4) และตามรายอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าและบริการนั้น ๆ (ตารางที่ 5) และต้องมีการนำเสนอภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างทุกองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น (ตารางที่ 6) ซึ่งถือว่าเป็นตารางหลักที่สำคัญที่สุดของระบบ TSA

เนื่องจากการท่องเที่ยวมีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนานโยบายที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน ดังนั้นตารางการจ้างงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ตารางที่ 7) ก็เป็นส่วนสำคัญของ TSA เช่นเดียวกับตารางดัชนีชี้วัดที่ไม่ใช่ทางการเงิน (Non-monetary indicator) (ตารางที่ 10) เพราะหากนำตัวแปรทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวมาวิเคราะห์และทำความเข้าใจร่วมกันกับการหมุนเวียนของผู้มาเยือนและลักษณะเชิงคุณภาพอื่น ๆ ทั้งด้านอุปทานและอุปสงค์แล้ว การวิเคราะห์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวจะทำได้ดีขึ้น

ขั้นตอนถัดไปเป็นการสร้างตารางที่ 8 และ 9 โดยการสร้างตารางการสะสมทุนคงที่เพื่อการท่องเที่ยวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมอื่น ๆ หรือการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวของทั้งภาครัฐและเอกชน (ตารางที่ 8) และตารางการบริโภคของภาครัฐเพื่อการจัดการบริการสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวแยกตามผลิตภัณฑ์และระดับของภาครัฐหรือการใช้จ่ายเพื่อการจัดการและสนับสนุนการท่องเที่ยวของภาครัฐในระดับต่าง ๆ (ตารางที่ 9) ต้องมีการรวบรวมข้อมูลมาจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งยังไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมทางสถิติของหน่วยงานการท่องเที่ยวในแต่ละประเทศ อีกทั้งยังต้องมีการแก้ไขปัญหาที่ทำนายในเรื่องของกรอบแนวคิดต่าง ๆ อีกมากมาย ดังนั้นการสร้างตารางที่ 8 และ 9 จึงพิจารณาให้เป็นขั้นตอนถัด ๆ ไปของการสร้าง TSA

ตารางทั้ง 10 แสดงให้เห็นถึงเนื้อหาที่จำเป็นต้องทำในการสร้าง TSA และใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอข้อมูลทั้งหมดของ TSA อย่างไรก็ตามแต่ละประเทศควรตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมกับความเป็นจริงของการท่องเที่ยวและขอบเขตของข้อมูลที่มีอยู่ในแต่ละประเทศ

ตารางที่ 1 ถึง 3 เน้นประเภทค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวที่สามารถสังเกตได้จากผู้มาเยือนโดยวิธีการสำรวจหรือวิธีการอื่น ๆ ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเป็นตัวแปรพื้นฐานของสถิติ

การท่องเที่ยว ตารางที่ 4 เป็นประมาณการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมด (Total internal tourism consumption) โดยการรวบรวมค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic tourism expenditure) และค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนที่มีได้มีถิ่นพำนักอาศัยในประเทศ (Inbound tourism expenditure) (จากตารางที่ 1 และ 2) เข้าด้วยกัน และแสดงองค์ประกอบทั้งหมดที่ต้องนำมาพิจารณาเพื่อหาการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมด ผลการรวมรายการในตารางที่ 4 คือการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมดซึ่งจะนำมาเปรียบเทียบกับอุปทานภายในประเทศในตารางที่ 6

ตารางที่ 5 เป็นตารางอุปทานซึ่งเน้นผลิตภัณฑ์และอุตสาหกรรมที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยว โดยตามแนวนอนของตารางจะระบุผลิตภัณฑ์ที่หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจที่อ้างอิง และตามแนวตั้งของตารางจะระบุอุตสาหกรรม โดยขอบเขตของตารางคล้ายกับบัญชีการผลิตในบัญชีประชาชาติ ถึงแม้การจำแนกประเภทและวิธีการปฏิบัติจะแตกต่างกัน คอลัมน์อุตสาหกรรมอื่น ๆ (Other industries) จะแสดงมูลค่าอุปทานรวมของทุกอุตสาหกรรมในระบบเศรษฐกิจที่นอกเหนือจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามแต่ละประเทศอาจจะแยกรายละเอียดมากกว่านี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีขึ้น

ตารางที่ 6 นำเสนอภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมด (Total internal tourism consumption) กับอุปทานภายในประเทศ ตารางนี้เป็นตารางหลักที่สำคัญที่สุดของ TSA นั่นคือถ้าไม่มีตารางที่ 6 หรือมีเพียงบางส่วนของตารางที่ 6 TSA ที่ประกอบไปด้วยตารางอื่น ๆ ก็จะไม่สมบูรณ์และก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้ มูลค่าเพิ่มทางตรงของการท่องเที่ยว (Tourism direct gross value added, TDGVA) และผลผลิตมวลรวมภายในประเทศทางตรงจากการท่องเที่ยว (Tourism direct gross domestic product, TDGDP) ซึ่งเป็นดัชนีมหภาคที่ใช้ชี้วัดความสำคัญโดยตรงของการท่องเที่ยวที่มีต่อมูลค่าเพิ่มทั้งหมดหรือผลผลิตมวลรวมภายในประเทศทั้งหมด ก็สามารถคำนวณได้จากตารางที่ 6 นี้

ตารางที่ 7 นำเสนอการจ้างงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้งนี้เพราะการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนานโยบายที่เกี่ยวกับการจ้างงาน ตารางที่ 8 และ 9 ซึ่งเกี่ยวกับการสะสมทุนคงที่เพื่อการท่องเที่ยว (หรือการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวของทั้งภาครัฐและเอกชน) และการบริโภคของภาครัฐเพื่อการจัดการบริการสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยว (หรือการใช้จ่ายเพื่อการจัดการและสนับสนุนการท่องเที่ยวของภาครัฐ) ตามลำดับ เป็นตารางที่ยังไม่มีความสำคัญมากนักในขั้นแรกของการสร้าง TSA

ตารางที่ 10 นำเสนอดัชนีชี้วัดที่ไม่ใช่ทางการเงิน (Non-monetary indicators) เพื่อช่วยประมาณการและสนับสนุนการอธิบายข้อมูลพื้นฐานในตารางที่ 1 ถึง 7 แต่ละประเทศควรที่จะพัฒนาตัวชี้วัดอื่น ๆ ตามความจำเป็นจากข้อมูลลักษณะของผู้มาเยือนและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ตารางส่วนใหญ่ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสร้างขึ้นมาจากราคาปัจจุบัน (Current prices) หรือราคาคงที่ (Constant prices) โดยใช้สกุลเงินภายในประเทศ (สำหรับการท่องเที่ยวระหว่างประเทศให้ใช้สกุลเงินต่างประเทศก็ได้) การวัดมูลค่า ณ. ราคาคงที่สามารถใช้ได้กับการลงบัญชีที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผ่านตลาด (Market products) หรือไม่ผ่านตลาด (Non-market products) ก็ตาม การคำนวณ ณ. ราคาคงที่ควรทำตามหลัก SNA93

V. ดัชนีมหภาค

ดัชนีมหภาค (Aggregates) ไม่ใช่สิ่งสำคัญที่สุดของ TSA เพราะจุดประสงค์หลักของ TSA คือ การให้ข้อมูลรายละเอียดเชิงวิเคราะห์ในทุกแง่มุมของการท่องเที่ยว เช่น องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ในการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมหลักที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของผู้มาเยือน และความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ฯลฯ ประโยชน์สำคัญของดัชนีมหภาคคือการเป็นตัวชี้วัดโดยสรุปของขนาดของการท่องเที่ยว ดัชนีมหภาคที่สำคัญจากตารางต่าง ๆ สามารถนำมาใช้เปรียบเทียบกับตัวชี้วัดระดับเศรษฐกิจ มหภาคที่เกี่ยวกับการบริโภคและมูลค่าเพิ่มของแต่ละประเทศได้

การจำแนกประเภทผลิตภัณฑ์ในตารางที่ 1 ถึง 4 ของ TSA

ก. ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภค

ก.1 ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยว

1. บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือน
 - 1.ก บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือนนอกเหนือจาก 1.ข
 - 1.ข บริการที่พักอาศัยในรูปแบบต่าง ๆ ของการเป็นเจ้าของบ้านพักตากอากาศ
2. บริการจัดหาอาหารและเครื่องดื่ม
3. บริการขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ
4. บริการขนส่งผู้โดยสารทางถนน
5. บริการขนส่งผู้โดยสารทางน้ำ
6. บริการขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ
7. บริการให้เช่าอุปกรณ์ขนส่ง
8. บริการตัวแทนนำเที่ยวและบริการจองอื่น ๆ
9. บริการเกี่ยวกับวัฒนธรรม
10. บริการเกี่ยวกับกีฬาและสันทนาการ
11. สินค้าที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวเฉพาะประเทศ
12. บริการที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวเฉพาะประเทศ

ก.2 ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว

ก.3 ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคที่ไม่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว

ข. ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่เพื่อการบริโภค

- ข.1 สิ่งของที่มีมูลค่า
- ข.2 ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่เพื่อการบริโภคอื่น ๆ

ประเภทของผลิตภัณฑ์และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในตารางที่ 5 และ 6

ผลิตภัณฑ์	อุตสาหกรรมท่องเที่ยว
ก. ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภค ก.1 ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยว - บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือน - บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือนนอกเหนือจาก 1.ข - บริการที่พักอาศัยในรูปแบบต่าง ๆ ของการเป็นเจ้าของบ้านพักตากอากาศ - บริการจัดหาอาหารและเครื่องดื่ม - บริการขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ - บริการขนส่งผู้โดยสารทางถนน - บริการขนส่งผู้โดยสารทางน้ำ - บริการขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ - บริการให้เช่าอุปกรณ์ขนส่ง - บริการตัวแทนนำเที่ยวและบริการจองอื่น ๆ - บริการเกี่ยวกับวัฒนธรรม - บริการเกี่ยวกับกีฬาและสันทนาการ - สินค้าที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวจำเพาะประเทศ - บริการที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวจำเพาะประเทศ ก.2 ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว ก.3 ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคที่ไม่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว ข. ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่เพื่อการบริโภค ข.1 สิ่งของที่มีมูลค่า ข.2 ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่เพื่อการบริโภคอื่น ๆ	- ที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือน - ที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือนนอกเหนือจาก 1.ข - ที่พักอาศัยในรูปแบบต่าง ๆ ของการเป็นเจ้าของบ้านพักตากอากาศ - อุตสาหกรรมการจัดหาอาหารและเครื่องดื่ม - การขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ - การขนส่งผู้โดยสารทางถนน - การขนส่งผู้โดยสารทางน้ำ - การขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ - การให้เช่าอุปกรณ์ขนส่ง - อุตสาหกรรมตัวแทนนำเที่ยวและบริการจองอื่น ๆ - อุตสาหกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม - อุตสาหกรรมเกี่ยวกับกีฬาและสันทนาการ - การค้าปลีกสินค้าที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวจำเพาะประเทศ - อุตสาหกรรมที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวจำเพาะประเทศ

การบริโภคชั้นกลางรวม (Total intermediate consumption) ในตารางที่ 5 และ 6
ตามการแบ่งประเภทผลิตภัณฑ์กลางของสหประชาชาติ (CPC)

-
0. ผลิตภัณฑ์เกษตร ป่าไม้ และประมง
 1. ลินแร่และเหมืองแร่ ไฟฟ้า แก๊ส และน้ำ
 2. ผลิตภัณฑ์อาหาร เครื่องดื่มและยาสูบ สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง
 3. สินค้าเกี่ยวกับขนส่งอื่น ๆ ยกเว้นผลิตภัณฑ์ เครื่องจักร และอุปกรณ์โลหะ
 4. ผลิตภัณฑ์ เครื่องจักร และอุปกรณ์โลหะ
 5. การก่อสร้างและบริการเกี่ยวกับการก่อสร้าง
 6. บริการการค้าการจำหน่าย บริการที่พัก อาหาร และเครื่องดื่ม บริการขนส่งและบริการจัดจำหน่ายสาธารณูปโภค
 7. บริการทางการเงินและที่เกี่ยวข้องกับการเงิน บริการอสังหาริมทรัพย์ บริการให้เช่าหรือเช่าช่วง
 8. บริการทางธุรกิจและการผลิต
 9. บริการทางชุมชน สังคม และบุคคล
-

1. ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมด (Internal tourism expenditure) และการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมด (Internal tourism consumption) เป็นดัชนีบ่งบอกลักษณะการซื้อโดยรวมของผู้มาเยือนภายในระบบเศรษฐกิจที่อ้างอิง

2. มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Gross value added of the tourism industries, GVATI) เป็นผลรวมทั้งหมดของมูลค่าเพิ่มของทุก ๆ กิจกรรมในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ไม่ว่าผลผลิตทั้งหมดจะนำมาขายให้กับผู้มาเยือนหรือไม่ ไม่ว่ากระบวนการผลิตจะมีความจำเพาะเจาะจงกับการท่องเที่ยวหรือไม่) อย่างไรก็ตาม GVATI จะไม่รวมมูลค่าเพิ่มที่มาจากอุตสาหกรรมที่ไม่ใช่การท่องเที่ยวซึ่งผลผลิตอาจจะซื้อโดยผู้มาเยือนหรืออาจจะซื้อโดยผู้อื่นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้มาเยือนก็ตาม ถึงแม้ว่า GVATI จะเป็นตัวชี้วัดที่ใช้วัดความสำคัญทางตรงของการท่องเที่ยวในระบบเศรษฐกิจที่อ้างอิง แต่ก็ไม่ใช่เพียงพอต่อการใช้วัดขนาดของการท่องเที่ยวในประเทศนั้น ๆ ได้ทั้งหมด จึงทำให้ GVATI ไม่ได้สะท้อนความสำคัญทางเศรษฐกิจโดยตรงของการท่องเที่ยวก็ได้

3. มูลค่าเพิ่มทางตรงของการท่องเที่ยว (Tourism direct gross value added, TDGVA) เป็นผลรวมของมูลค่าเพิ่มที่มาจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ให้บริการโดยตรงแก่ผู้มาเยือน ในที่นี้ TSA จะวัดเพียงมูลค่าเพิ่มทางตรงของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมอื่น ๆ เท่านั้น ไม่ได้วัดผลกระทบทางอ้อม (Indirect effects) และผลกระทบที่เหนี่ยวนำรายได้ (Induced effects) แต่ TDGVA ครอบคลุมมูลค่าเพิ่มที่มาจากทุกอุตสาหกรรมที่ได้ผลิตสินค้าและบริการให้แก่ผู้มาเยือนทั้งก่อนและขณะเดินทางท่องเที่ยว

TDGVA จะรวมมูลค่าเพิ่มของทุกอุตสาหกรรมไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหรือไม่ตราบใดที่กระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมนั้น ๆ ได้ผลิตผลผลิตที่ตอบสนองการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยว ดังนั้น TDGVA จึงเป็นอิสระจาก/หรือไม่ได้ขึ้นอยู่กับคำจำกัดความของผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ดังนั้น TDGVA จึงสามารถนำมาใช้ในการเปรียบเทียบความสำคัญทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวกับประเทศต่าง ๆ ได้ดีกว่า GVATI

อย่างไรก็ตาม TDGVA วัดเพียงมูลค่าเพิ่มที่มาจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ตอบสนองการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมด แต่ TDGVA ไม่ได้วัดผลกระทบทางตรงทั้งหมดของการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพราะนอกเหนือจากการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมด TDGVA ไม่ได้วัดมูลค่าเพิ่มอื่นเนื่องมาจากการผลิตที่ตอบสนองส่วนประกอบอื่น ๆ ของอุปสงค์รวมภายในประเทศที่เป็นไปเพื่อการท่องเที่ยว

4. ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศทางตรงจากการท่องเที่ยว (Tourism direct gross domestic product, TDGDP) เป็นผลรวมของมูลค่าเพิ่ม ณ. ราคาพื้นฐานหรือราคาผู้ขายที่มาจากทุก ๆ อุตสาหกรรมที่ตอบสนองต่อการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมดบวกกับภาษีสุทธิที่เก็บจากผลิตภัณฑ์และการนำเข้าซึ่งรวมเป็นมูลค่าการใช้จ่าย ณ. ราคาผู้ซื้อ ด้วยเหตุนี้ TDGDP จึงมีความครอบคลุมหรือมีที่มาจากการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมดเหมือนกับ TDGVA

5. การจ้างงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Employment in the tourism industries)

6. การสะสมทุนคงที่เพื่อการท่องเที่ยว(การลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวของทั้งภาครัฐและเอกชน) (Tourism gross fixed capital formation)

7. การบริโภคของภาครัฐเพื่อการจัดการบริการสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยว (การใช้จ่ายเพื่อการจัดการและสนับสนุนการท่องเที่ยวของภาครัฐ) (Tourism collective consumption)

8. อุปสงค์เพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศโดยรวมทั้งหมด (Total tourism internal demand)

VI. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวสำหรับประเทศไทย¹²

ขั้นตอนแรกและขั้นตอนสำคัญของการสร้าง TSA สำหรับประเทศไทย คือ การทำความเข้าใจคำจำกัดความของตัวแปรต่าง ๆ ทั้งหมดรวมทั้งกรอบแนวคิดที่ระบุไว้ใน TSA: RMF 2008 เพื่อจะได้คัดเลือกตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องและเหมาะสมหรือเพื่อจะได้ปรับปรุงคำจำกัดความของตัวแปรนั้น ๆ ให้สอดคล้องกับลักษณะการท่องเที่ยวของประเทศไทยและสอดคล้องกับข้อมูลในระบบบัญชีประชาชาติของประเทศไทย (System of National Accounts for Thailand) โดยเฉพาะอย่างยิ่งตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตของประเทศไทย (Input-output table for Thailand)

ขั้นตอนถัดมาคือ การจัดทำโครงร่างตาราง (Template) สำหรับตารางอุปสงค์และอุปทาน การเดินทางและท่องเที่ยวโดยให้ใส่ตัวแปรที่ผ่านขั้นตอนแรกมาแล้วลงในตารางต่าง ๆ ให้ถูกต้องเหมาะสมตามกรอบแนวคิดที่แนะนำไว้ใน TSA: RMF 2008 (ขั้นตอนนี้ยังไม่ต้องใส่ข้อมูล) ทั้งนี้ อาจมีความจำเป็นที่จะต้องประยุกต์หรือดัดแปลงตารางดังกล่าวบ้าง โดยโครงร่างตารางที่ควรมีคือ โครงร่างตารางที่ 1 ถึง 6 โดยเฉพาะโครงร่างตารางที่ 6 ซึ่งเป็นหัวใจหลักของ TSA ส่วนโครงร่างที่ควรมีเพื่อประกอบการวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งคือโครงร่างตารางที่ 7 และ 10 สำหรับโครงร่างตารางที่ 8 และ 9 ยังไม่มีความจำเป็นในระยะเริ่มต้นจนกว่ามีการพัฒนางานวิจัยและระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องมากขึ้น

จากนั้นคือ การออกแบบสำรวจเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลที่ต้องการรวบรวมจะเป็นข้อมูลที่สอดคล้องตามลักษณะของตัวแปรและโครงร่างตารางที่มี ในขั้นตอนนี้อาจจำเป็นต้องอาศัยการประสานงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนตั้งแต่แรกเพื่อให้ได้แบบสำรวจที่มีความถูกต้องเหมาะสมและเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการให้ข้อมูลและตอบแบบสำรวจในขั้นตอนต่อไป

ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องมาจากหลายแหล่ง เช่น ศูนย์ข้อมูลแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมศุลกากร กรมการขนส่งทางบก กรมสรรพากร กรมการบินพาณิชย์

¹² ส่วนนี้จะกล่าวเพียงภาพรวมแนวทางการจัดทำ TSA สำหรับประเทศไทย โดยรายละเอียดของขั้นตอนการคัดเลือกและปรับปรุงตัวแปรให้สอดคล้องกับลักษณะการท่องเที่ยวและข้อมูลในระบบบัญชีประชาชาติของไทย และการจัดทำโครงร่างตารางได้จากรายงานฉบับสมบูรณ์ (อนันต์ วัฒนกุลจรัส 2551) (การออกแบบสำรวจ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการประยุกต์ใช้งาน TSA ไม่ได้อยู่ในขอบเขตของรายงานฉบับสมบูรณ์ แต่จะเป็นรายละเอียดของงานวิจัยในขั้นตอนต่อไป)

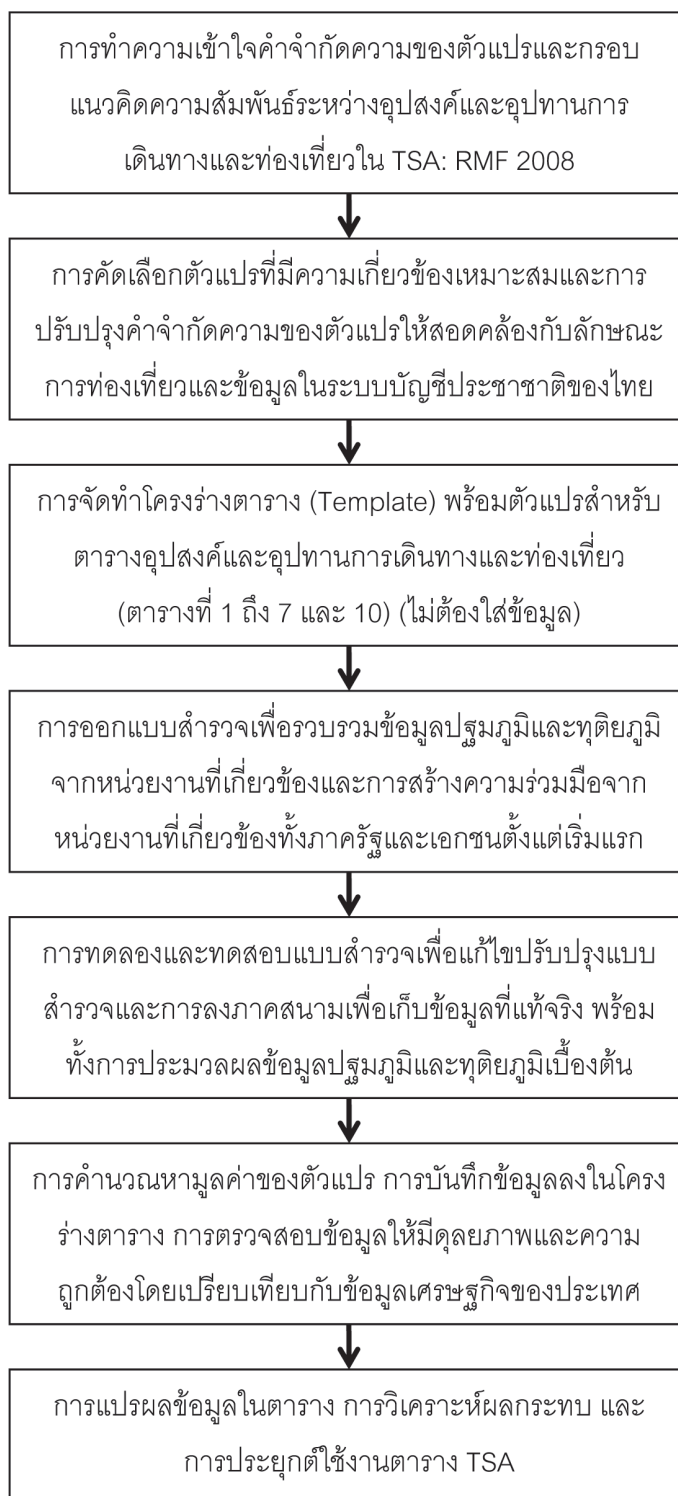
การรถไฟแห่งประเทศไทย การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) กรมเจ้าท่า สำนักงานประมง กรมทะเบียนการค้า สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง รวมทั้งการสำรวจภาคสนามจากธุรกิจการค้าและธุรกิจบริการ การสำรวจกิจการโรงแรมและเกสต์เฮาส์ การสำรวจกิจการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทางและไม่ประจำทาง การสำรวจข้อมูลเศรษฐกิจการขนส่งทางน้ำและบริเวณเมืองท่าชายทะเล เป็นต้น

ขั้นตอนถัดมาคือ การทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากแบบสำรวจที่มีเพื่อทดสอบแบบสำรวจว่ามีความถูกต้องเหมาะสมเพียงไรเพื่อจะได้นำมาแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น หลังจากนั้นจึงทำการลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลที่แท้จริงพร้อมทั้งการประมวลผลข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิเบื้องต้น

ขั้นตอนถัดมาคือ การคำนวณหามูลค่าของตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดไว้แล้วบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ลงในโครงร่างตาราง จากนั้นเป็นการตรวจสอบข้อมูลให้มีคุณภาพและความถูกต้องโดยเปรียบเทียบกับข้อมูลเศรษฐกิจของประเทศก็จะได้ตาราง TSA ตามที่ต้องการ

จากนั้นจึงทำการแปรผลข้อมูลในตาราง TSA และทำการวิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบเศรษฐกิจโดยการออกแบบจำลองที่เหมาะสมต่อไป ซึ่งขั้นตอนนี้จัดว่าเป็นการประยุกต์ใช้งานตาราง TSA ซึ่งสามารถนำไปใช้งานได้หลายรูปแบบทั้งการวิเคราะห์ผลกระทบ การเปรียบเทียบกับนานาประเทศ และการออกแบบนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ภาพรวมแนวทางการจัดทำ TSA สำหรับประเทศไทย

จากโครงสร้างระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวดังที่กล่าวมาข้างต้น เป็นที่ชัดเจนว่า TSA เป็นฐานข้อมูลระดับมาตรฐานสากลที่ช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการของภาครัฐและภาคเอกชนได้มองเห็นภาพรวมความสัมพันธ์ทั้งหมดของอุปสงค์และอุปทานการท่องเที่ยวของประเทศ โดย TSA พิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมต่าง ๆ กับการท่องเที่ยว สามารถอธิบายถึงความสำคัญและผลกระทบทางเศรษฐกิจในระดับกว้างของการท่องเที่ยวโดยเฉพาะผลกระทบทางตรงและทางอ้อม (ดังรูปที่ 1)

อย่างไรก็ตาม TSA ยังไม่สามารถอธิบายถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้จ่ายของคนในชาติอันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของรายได้ (Induced income effects) ซึ่งนับว่าเป็นผลกระทบที่สำคัญมากต่อระบบเศรษฐกิจที่ TSA ยังไม่ได้กล่าวถึงเลย การวัดผลกระทบนี้จำเป็นต้องมีการปรับปรุงข้อมูลใน TSA ให้ครอบคลุมถึงแหล่งที่มาของรายได้และการกระจายรายได้ในภาคครัวเรือนต่าง ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือจำเป็นต้องมีข้อมูลของการกระจายมูลค่าเพิ่มไปสู่เจ้าของปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ซึ่งก็คือภาคครัวเรือนนั่นเอง นอกจากนี้จะต้องมีการปรับปรุงข้อมูลให้ครอบคลุมรูปแบบลักษณะการใช้จ่ายของแต่ละภาคครัวเรือนด้วย เพื่อจะได้ทราบว่า การเปลี่ยนแปลงรายได้ของครัวเรือนอันเนื่องจากการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการใช้จ่ายอย่างไร การปรับปรุงข้อมูลเหล่านี้ต้องอาศัยการสำรวจภาคครัวเรือน (Household survey) เพิ่มเติม

การหาผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมซึ่งนับว่าเป็นวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญของ TSA นั้น โดยหลักการแล้วจะทำตามกรอบแนวคิดของตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-output table, IO table) หรือตารางอุปทานและการใช้ (Supply and use table, SUT) ซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นการหาผลกระทบตามหลักดุลยภาพทางเศรษฐกิจโดยทั่วไป (General equilibrium effects) แต่ก็ยังมีข้อด้อยอยู่หลายประการ กล่าวคือ TSA จะให้ผลกระทบด้านบวกเท่านั้น (ไม่มีผลกระทบด้านลบ) ทั้งนี้เพราะปัจจัยการผลิตขั้นกลางและขั้นต้นสมมติว่าให้มีอยู่อย่างไม่จำกัดในระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นการขยายตัวของการท่องเที่ยวจึงไม่ได้ก่อให้เกิดการแก่งแย่งปัจจัยการผลิตจากภาคอุตสาหกรรมอื่น ๆ เลย ต้นทุนค่าเสียโอกาสของปัจจัยการผลิตจึงไม่ได้นำมาพิจารณาใน TSA การจัดสรรทรัพยากรและปัจจัยการผลิตจึงเป็นไปได้อย่างอิสระโดยไม่มีขอบเขตจำกัด ดังนั้นผลกระทบของการขยายตัวของการท่องเที่ยวที่คาดการณ์จาก TSA จึงไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการหดตัวหรือผลกระทบทางลบในภาคอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้เลย

นอกจากนี้ TSA ยังสมมติว่าในภาคการผลิต กระบวนการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ จะใช้ปัจจัยการผลิตขั้นกลางและขั้นต้นในสัดส่วนที่คงที่ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของราคาปัจจัยการผลิตขั้นกลางและขั้นต้นจึงไม่มีผลต่อการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงสัดส่วนที่ใช้เลย ซึ่งในความเป็นจริงแล้วผู้ผลิตจะมีความยืดหยุ่นต่อราคาอยู่บ้างไม่มากนักเลย ส่วนในภาคการบริโภคก็ยังสมมติว่าการบริโภคของภาคเอกชน ภาครัฐบาล ภาคการลงทุน และภาคการส่งออกเป็นการบริโภคที่มี

สัดส่วนที่คงที่เช่นกัน ดังนั้น TSA จึงไม่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าและบริการที่ในความเป็นจริงแล้วจะมีผลต่อการตัดสินใจบริโภคของทุก ๆ ภาคส่วนด้วย และเช่นเดียวกันกับภาคการนำเข้าซึ่งสมมติให้มีการนำเข้าสินค้าและบริการที่มีสัดส่วนคงที่ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการเปลี่ยนแปลงในภาคการท่องเที่ยวย่อมส่งผลกระทบต่ออัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศด้วย ดังนั้นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่นำเข้าสินค้าจากต่างประเทศย่อมจะต้องสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคสินค้านำเข้าและสินค้าที่ผลิตขึ้นได้เองภายในประเทศ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้กลับไม่ได้นำมาพิจารณาใน TSA

การนำฐานข้อมูล TSA มาใช้งานอย่างตรงไปตรงมาตามหลักการของตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (IO table) หรือตารางอุปทานและการใช้ (SUT) จึงไม่สามารถสะท้อนพฤติกรรมที่เป็นจริงของทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคในทุกภาคส่วนของระบบเศรษฐกิจได้ ดังนั้นการใช้ TSA จึงควรที่จะต้องนำมาประยุกต์ใช้กับแบบจำลองที่สะท้อนความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น กล่าวคือต้องยอมให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคสามารถปรับเปลี่ยนสัดส่วนการใช้ปัจจัยการผลิต สินค้าและบริการได้ตามการเปลี่ยนแปลงของราคาและตามความยืดหยุ่นที่มีต่อราคาสินค้าและรายได้ที่เปลี่ยนไป ต้องยอมให้มีการคำนึงถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสของการใช้ปัจจัยการผลิตในภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยจะต้องพิจารณาถึงความขาดแคลนหรือการมีอยู่อย่างจำกัดของปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ต้องยอมให้มีการคำนึงถึงผลกระทบต่อการกระจายรายได้จากปัจจัยการผลิตในภาคครัวเรือนและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบลักษณะการใช้จ่ายของภาคครัวเรือน เป็นต้น ซึ่งแบบจำลองที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการดังกล่าวที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้งานกับ TSA ได้คือ แบบจำลองดุลยภาพทางเศรษฐกิจโดยทั่วไป (Computable general equilibrium model, CGE) ซึ่งควรจะเป็นงานวิจัยขั้นต่อไปในอนาคต

ภาคผนวก

ตารางที่ 1 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนที่ไม่ได้มีถิ่นพำนักอาศัยในประเทศไทยแยกตามผลิตภัณฑ์และประเภทของผู้มาเยือน

ผลิตภัณฑ์	ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนที่ไม่ได้มีถิ่นพำนักอาศัยในประเทศไทย		
	นักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือนค้างแรม) (1.1)	นักทัศนาจร (ผู้มาเยือนไม่ค้างแรม) (1.2)	ผู้มาเยือน (1.3) = (1.1) + (1.2)
ก. ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภค (*) ก.1 ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยว 1. บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือน 1.ก บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือนนอกเหนือจาก 1.ข 1.ข บริการที่พักอาศัยในรูปแบบต่าง ๆ ของการเป็นเจ้าของบ้านพักตากอากาศ 2. บริการจัดหาอาหารและเครื่องดื่ม 3. บริการขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ 4. บริการขนส่งผู้โดยสารทางถนน 5. บริการขนส่งผู้โดยสารทางน้ำ 6. บริการขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ 7. บริการให้เช่าอุปกรณ์ขนส่ง 8. บริการตัวแทนนำเที่ยวและบริการจองอื่น ๆ 9. บริการเกี่ยวกับวัฒนธรรม 10. บริการเกี่ยวกับกีฬาและสันทนาการ 11. สินค้าที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวเฉพาะประเทศไทย 12. บริการที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวเฉพาะประเทศไทย ก.2 ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคอื่น ๆ (a) ข.1 สิ่งของที่มีมูลค่า รวม		x x x	
ไม่ใช้ X (*) มูลค่าของ ก. ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภค เป็นมูลค่าสุทธิจากค่าบริการที่จ่ายให้กับตัวแทนบริษัทนำเที่ยว ผู้ประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยว และผู้ให้บริการสำหรับการท่องเที่ยว (a) ถ้าเกี่ยวข้องและเป็นไปได้ ควรแยกการนี้ออกเป็น “ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว” และ “ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคที่ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว” โดยในแต่ละรายการหากเป็นไปได้ควรแยกออกเป็นรายการสินค้าและบริการด้วย			

ตารางที่ 3 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่างประเทศแยกตามผลิตภัณฑ์และประเภทของผู้มาเยือน

ผลิตภัณฑ์	ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่างประเทศ		
	นักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือนค้างแรม) (3.1)	นักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือนไม่ค้างแรม) (3.2)	ผู้มาเยือน (3.3) = (3.1) + (3.2)
ก. ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภค (*) ก.1 ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยว 1. บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือนนอกเหนือจาก 1.๗ 1.๗ บริการที่พักอาศัยในรูปแบบต่าง ๆ ของการเป็นเจ้าของบ้านพักตากอากาศ 2. บริการจัดหาอาหารและเครื่องดื่ม 3. บริการขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ 4. บริการขนส่งผู้โดยสารทางถนน 5. บริการขนส่งผู้โดยสารทางน้ำ 6. บริการขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ 7. บริการให้เช่าอุปกรณ์ขนส่ง 8. บริการตัวแทนนำเที่ยวและบริการจองอื่น ๆ 9. บริการเกี่ยวกับวัฒนธรรม 10. บริการเกี่ยวกับกีฬาและสันทนาการ 11. สินค้าที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวเฉพาะประเทศไทย 12. บริการที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวเฉพาะประเทศอื่น ๆ (a) ก.2 ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคอื่น ๆ (a) ข.1 สิ่งของที่มีมูลค่า		X X X	
รวม			

X ไม่ใช้

(*) มูลค่าของ ก. ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภค เป็นมูลค่าสุทธิจากค่าบริการที่จ่ายให้กับตัวแทนบริษัทนำเที่ยว ผู้ประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยว และผู้ให้บริการสำรองกิจกรรมท่องเที่ยวอื่น ๆ

(a) ถ้าเกี่ยวข้องและเป็นไปได้ ควรแยกการนี้ออกเป็น “ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว” และ “ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคที่ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว” โดยในแต่ละรายการหากเป็นไปได้ควรแยกออกเป็นรายการสินค้าและบริการด้วย

ตารางที่ 4 การบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศโดยทั้งหมดแยกตามผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศโดยทั้งหมด			ส่วนประกอบอื่น ๆ ของการบริโภคเพื่อ การท่องเที่ยว (**)	การบริโภคเพื่อการ ท่องเที่ยวภายใน ประเทศทั้งหมด (4.3) = (4.1) + (4.2)
	ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ท่องเที่ยวของผู้มา เยือนที่ไม่ได้眠พักนัก อาศัยในประเทศไทย (1.3)	ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ท่องเที่ยวภายใน ประเทศไทย (2.9)	ค่าใช้จ่ายเพื่อการ ท่องเที่ยวภายใน ประเทศทั้งหมด (4.1) = (1.3) + (2.9)		
ก. ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภค (*) ก.1 ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยว 1. บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือน 1.ก บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือนนอกเหนือจาก 1.ง 1.ข บริการที่พักอาศัยในรูปแบบต่าง ๆ ของการเป็น เจ้าบ้านพักตากอากาศ 2. บริการจัดหาอาหารและเครื่องดื่ม 3. บริการขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ 4. บริการขนส่งผู้โดยสารทางถนน 5. บริการขนส่งผู้โดยสารทางน้ำ 6. บริการขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ 7. บริการให้เช่าอุปกรณ์ขนส่ง 8. บริการตัวแทนนำเที่ยวและบริการจองอื่น ๆ 9. บริการเกี่ยวกับวัฒนธรรม 10. บริการเกี่ยวกับกีฬาและสันทนาการ 11. สินค้าที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวเฉพาะประเทศไทย 12. บริการที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวเฉพาะประเทศไทย ก.2 ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคอื่น ๆ (a) จ.1 สิ่งของที่มีมูลค่า รวม					

(*) มูลค่าของ ก. ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภค เป็นมูลค่าสุทธิจากค่าบริการที่จ่ายให้กับตัวแทนบริษัทนำเที่ยว ผู้ประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยว และผู้ให้บริการสำรองกิจกรรมท่องเที่ยวอื่น ๆ

(**) ควรแยกการขนส่งส่วนประกอบนี้ถ้าหากเป็นไปได้

(a) ถ้าเที่ยวทั้งและไปไม่ได้ ควรแยกการนี้ออกเป็น “ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคที่ไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว” โดยในแต่ละรายการหากเป็นไปได้ควรแยกออกเป็นรายการสินค้าและบริการด้วย

ตารางที่ 5 บัญชีการผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมอื่น ๆ (ณ ราคาพื้นฐาน หรือ ราคาผู้ขาย)

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว															อุตสาหกรรม อื่น ๆ (5.14)	ผลผลิตของ ผู้ผลิตภายใน ประเทศ ณ ราคา พื้นฐาน (5.15) = (5.13) + (5.14)
1.- ที่พัก อาศัย สำหรับ ผู้มาเยือน นอกเหนือ จาก 1.ข	1.ก- ที่พักอาศัย ในรูปแบบ ต่าง ๆ ของ การเป็น เจ้าของ บ้านพัก ตากอากาศ	2.- อุตสาหกรรม การจัดหา อาหาร และ เครื่องดื่ม	3.- การขนส่ง ผู้โดยสาร ทางรถไฟ	4.- การขนส่ง ผู้โดยสาร ทางถนน	5.- การขนส่ง ผู้โดยสาร ทางน้ำ	6.- การขนส่ง ผู้โดยสาร ทาง อากาศ	7.- การให้เช่า อุปกรณ์ ขนส่ง	8.- อุตสาหกรรม ตัวแทน เที่ยวและ บริการจอง อื่น ๆ	9.- อุตสาหกรรม เกี่ยวกับ วัฒนธรรม กีฬาและ สันทนาการ	10.- อุตสาหกรรม เกี่ยวกับ กีฬาและ สันทนาการ	11.- การค้าที่มี ลักษณะ เพื่อการ ท่องเที่ยว เฉพาะ ประเทศไทย	12.- อุตสาหกรรม ที่มีลักษณะ เพื่อการ ท่องเที่ยว เฉพาะ ประเทศไทย	รวม			
ก. ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภค (*)																
ก.1 ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเพื่อการ ท่องเที่ยว																
1. บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้มา เยือน																
1.ก บริการที่พักอาศัยสำหรับผู้มา เยือนนอกเหนือจาก 1.ข																
1.ข บริการที่พักอาศัยในรูปแบบ ต่าง ๆ ของการเป็น เจ้าของบ้านพักตากอากาศ																
2. บริการจัดหาอาหารและ เครื่องดื่ม																
3. บริการขนส่งผู้โดยสารทาง รถไฟ																
4. บริการขนส่งผู้โดยสารทางถนน																
5. บริการขนส่งผู้โดยสารทางน้ำ																
6. บริการขนส่งผู้โดยสารทาง อากาศ																
7. บริการให้เช่าอุปกรณ์ขนส่ง																
8. บริการตัวแทนเที่ยวและ บริการจองอื่น ๆ																
9. บริการเกี่ยวกับวัฒนธรรม																

ตารางที่ 5 บัญชีการผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมอื่น ๆ (ณ ราคาพื้นฐาน หรือ ราคาผู้ขาย) (ต่อ)

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว																
1.- ที่พักอาศัย		1.0- ที่พักอาศัย	1.1- ที่พักอาศัย	2.- อุตสาห-กรรรม	3.- การขนส่งผู้โดยสาร	4.- การขนส่งผู้โดยสาร	5.- การขนส่งผู้โดยสาร	6.- การขนส่งผู้โดยสาร	7.- การขนส่งผู้โดยสาร	8.- อุตสาหกรรรม	9.- อุตสาหกรรรม	10.- อุตสาหกรรรม	11.- การค้าปลีก	12.- อุตสาหกรรรม	อุตสาหกรรมอื่น ๆ (5.14)	ผลผลิตของ ผู้ผลิตภายในประเทศ ณ ราคาพื้นฐาน (5.15) = (5.13) + (5.14)
ที่พักอาศัย	ที่พักอาศัย	ที่พักอาศัย	ที่พักอาศัย	การจ้าง	การจ้าง	การจ้าง	การจ้าง	การจ้าง	การจ้าง	การจ้าง	การจ้าง	การจ้าง	การจ้าง	การจ้าง		
1.1- ที่พักอาศัย	1.1- ที่พักอาศัย	1.1- ที่พักอาศัย	1.1- ที่พักอาศัย	2.1- อุตสาหกรรรม	3.1- การขนส่งผู้โดยสาร	4.1- การขนส่งผู้โดยสาร	5.1- การขนส่งผู้โดยสาร	6.1- การขนส่งผู้โดยสาร	7.1- การขนส่งผู้โดยสาร	8.1- อุตสาหกรรรม	9.1- อุตสาหกรรรม	10.1- อุตสาหกรรรม	11.1- การค้าปลีก	12.1- อุตสาหกรรรม		
1.2- ที่พักอาศัย	1.2- ที่พักอาศัย	1.2- ที่พักอาศัย	1.2- ที่พักอาศัย	2.2- อุตสาหกรรรม	3.2- การขนส่งผู้โดยสาร	4.2- การขนส่งผู้โดยสาร	5.2- การขนส่งผู้โดยสาร	6.2- การขนส่งผู้โดยสาร	7.2- การขนส่งผู้โดยสาร	8.2- อุตสาหกรรรม	9.2- อุตสาหกรรรม	10.2- อุตสาหกรรรม	11.2- การค้าปลีก	12.2- อุตสาหกรรรม		
1.3- ที่พักอาศัย	1.3- ที่พักอาศัย	1.3- ที่พักอาศัย	1.3- ที่พักอาศัย	2.3- อุตสาหกรรรม	3.3- การขนส่งผู้โดยสาร	4.3- การขนส่งผู้โดยสาร	5.3- การขนส่งผู้โดยสาร	6.3- การขนส่งผู้โดยสาร	7.3- การขนส่งผู้โดยสาร	8.3- อุตสาหกรรรม	9.3- อุตสาหกรรรม	10.3- อุตสาหกรรรม	11.3- การค้าปลีก	12.3- อุตสาหกรรรม		
1.4- ที่พักอาศัย	1.4- ที่พักอาศัย	1.4- ที่พักอาศัย	1.4- ที่พักอาศัย	2.4- อุตสาหกรรรม	3.4- การขนส่งผู้โดยสาร	4.4- การขนส่งผู้โดยสาร	5.4- การขนส่งผู้โดยสาร	6.4- การขนส่งผู้โดยสาร	7.4- การขนส่งผู้โดยสาร	8.4- อุตสาหกรรรม	9.4- อุตสาหกรรรม	10.4- อุตสาหกรรรม	11.4- การค้าปลีก	12.4- อุตสาหกรรรม		
1.5- ที่พักอาศัย	1.5- ที่พักอาศัย	1.5- ที่พักอาศัย	1.5- ที่พักอาศัย	2.5- อุตสาหกรรรม	3.5- การขนส่งผู้โดยสาร	4.5- การขนส่งผู้โดยสาร	5.5- การขนส่งผู้โดยสาร	6.5- การขนส่งผู้โดยสาร	7.5- การขนส่งผู้โดยสาร	8.5- อุตสาหกรรรม	9.5- อุตสาหกรรรม	10.5- อุตสาหกรรรม	11.5- การค้าปลีก	12.5- อุตสาหกรรรม		
1.6- ที่พักอาศัย	1.6- ที่พักอาศัย	1.6- ที่พักอาศัย	1.6- ที่พักอาศัย	2.6- อุตสาหกรรรม	3.6- การขนส่งผู้โดยสาร	4.6- การขนส่งผู้โดยสาร	5.6- การขนส่งผู้โดยสาร	6.6- การขนส่งผู้โดยสาร	7.6- การขนส่งผู้โดยสาร	8.6- อุตสาหกรรรม	9.6- อุตสาหกรรรม	10.6- อุตสาหกรรรม	11.6- การค้าปลีก	12.6- อุตสาหกรรรม		
1.7- ที่พักอาศัย	1.7- ที่พักอาศัย	1.7- ที่พักอาศัย	1.7- ที่พักอาศัย	2.7- อุตสาหกรรรม	3.7- การขนส่งผู้โดยสาร	4.7- การขนส่งผู้โดยสาร	5.7- การขนส่งผู้โดยสาร	6.7- การขนส่งผู้โดยสาร	7.7- การขนส่งผู้โดยสาร	8.7- อุตสาหกรรรม	9.7- อุตสาหกรรรม	10.7- อุตสาหกรรรม	11.7- การค้าปลีก	12.7- อุตสาหกรรรม		
1.8- ที่พักอาศัย	1.8- ที่พักอาศัย	1.8- ที่พักอาศัย	1.8- ที่พักอาศัย	2.8- อุตสาหกรรรม	3.8- การขนส่งผู้โดยสาร	4.8- การขนส่งผู้โดยสาร	5.8- การขนส่งผู้โดยสาร	6.8- การขนส่งผู้โดยสาร	7.8- การขนส่งผู้โดยสาร	8.8- อุตสาหกรรรม	9.8- อุตสาหกรรรม	10.8- อุตสาหกรรรม	11.8- การค้าปลีก	12.8- อุตสาหกรรรม		
1.9- ที่พักอาศัย	1.9- ที่พักอาศัย	1.9- ที่พักอาศัย	1.9- ที่พักอาศัย	2.9- อุตสาหกรรรม	3.9- การขนส่งผู้โดยสาร	4.9- การขนส่งผู้โดยสาร	5.9- การขนส่งผู้โดยสาร	6.9- การขนส่งผู้โดยสาร	7.9- การขนส่งผู้โดยสาร	8.9- อุตสาหกรรรม	9.9- อุตสาหกรรรม	10.9- อุตสาหกรรรม	11.9- การค้าปลีก	12.9- อุตสาหกรรรม		
1.10- ที่พักอาศัย	1.10- ที่พักอาศัย	1.10- ที่พักอาศัย	1.10- ที่พักอาศัย	2.10- อุตสาหกรรรม	3.10- การขนส่งผู้โดยสาร	4.10- การขนส่งผู้โดยสาร	5.10- การขนส่งผู้โดยสาร	6.10- การขนส่งผู้โดยสาร	7.10- การขนส่งผู้โดยสาร	8.10- อุตสาหกรรรม	9.10- อุตสาหกรรรม	10.10- อุตสาหกรรรม	11.10- การค้าปลีก	12.10- อุตสาหกรรรม		
1.11- ที่พักอาศัย	1.11- ที่พักอาศัย	1.11- ที่พักอาศัย	1.11- ที่พักอาศัย	2.11- อุตสาหกรรรม	3.11- การขนส่งผู้โดยสาร	4.11- การขนส่งผู้โดยสาร	5.11- การขนส่งผู้โดยสาร	6.11- การขนส่งผู้โดยสาร	7.11- การขนส่งผู้โดยสาร	8.11- อุตสาหกรรรม	9.11- อุตสาหกรรรม	10.11- อุตสาหกรรรม	11.11- การค้าปลีก	12.11- อุตสาหกรรรม		
1.12- ที่พักอาศัย	1.12- ที่พักอาศัย	1.12- ที่พักอาศัย	1.12- ที่พักอาศัย	2.12- อุตสาหกรรรม	3.12- การขนส่งผู้โดยสาร	4.12- การขนส่งผู้โดยสาร	5.12- การขนส่งผู้โดยสาร	6.12- การขนส่งผู้โดยสาร	7.12- การขนส่งผู้โดยสาร	8.12- อุตสาหกรรรม	9.12- อุตสาหกรรรม	10.12- อุตสาหกรรรม	11.12- การค้าปลีก	12.12- อุตสาหกรรรม		
1.13- ที่พักอาศัย	1.13- ที่พักอาศัย	1.13- ที่พักอาศัย	1.13- ที่พักอาศัย	2.13- อุตสาหกรรรม	3.13- การขนส่งผู้โดยสาร	4.13- การขนส่งผู้โดยสาร	5.13- การขนส่งผู้โดยสาร	6.13- การขนส่งผู้โดยสาร	7.13- การขนส่งผู้โดยสาร	8.13- อุตสาหกรรรม	9.13- อุตสาหกรรรม	10.13- อุตสาหกรรรม	11.13- การค้าปลีก	12.13- อุตสาหกรรรม		
1.14- ที่พักอาศัย	1.14- ที่พักอาศัย	1.14- ที่พักอาศัย	1.14- ที่พักอาศัย	2.14- อุตสาหกรรรม	3.14- การขนส่งผู้โดยสาร	4.14- การขนส่งผู้โดยสาร	5.14- การขนส่งผู้โดยสาร	6.14- การขนส่งผู้โดยสาร	7.14- การขนส่งผู้โดยสาร	8.14- อุตสาหกรรรม	9.14- อุตสาหกรรรม	10.14- อุตสาหกรรรม	11.14- การค้าปลีก	12.14- อุตสาหกรรรม		
1.15- ที่พักอาศัย	1.15- ที่พักอาศัย	1.15- ที่พักอาศัย	1.15- ที่พักอาศัย	2.15- อุตสาหกรรรม	3.15- การขนส่งผู้โดยสาร	4.15- การขนส่งผู้โดยสาร	5.15- การขนส่งผู้โดยสาร	6.15- การขนส่งผู้โดยสาร	7.15- การขนส่งผู้โดยสาร	8.15- อุตสาหกรรรม	9.15- อุตสาหกรรรม	10.15- อุตสาหกรรรม	11.15- การค้าปลีก	12.15- อุตสาหกรรรม		
1.16- ที่พักอาศัย	1.16- ที่พักอาศัย	1.16- ที่พักอาศัย	1.16- ที่พักอาศัย	2.16- อุตสาหกรรรม	3.16- การขนส่งผู้โดยสาร	4.16- การขนส่งผู้โดยสาร	5.16- การขนส่งผู้โดยสาร	6.16- การขนส่งผู้โดยสาร	7.16- การขนส่งผู้โดยสาร	8.16- อุตสาหกรรรม	9.16- อุตสาหกรรรม	10.16- อุตสาหกรรรม	11.16- การค้าปลีก	12.16- อุตสาหกรรรม		
1.17- ที่พักอาศัย	1.17- ที่พักอาศัย	1.17- ที่พักอาศัย	1.17- ที่พักอาศัย	2.17- อุตสาหกรรรม	3.17- การขนส่งผู้โดยสาร	4.17- การขนส่งผู้โดยสาร	5.17- การขนส่งผู้โดยสาร	6.17- การขนส่งผู้โดยสาร	7.17- การขนส่งผู้โดยสาร	8.17- อุตสาหกรรรม	9.17- อุตสาหกรรรม	10.17- อุตสาหกรรรม	11.17- การค้าปลีก	12.17- อุตสาหกรรรม		
1.18- ที่พักอาศัย	1.18- ที่พักอาศัย	1.18- ที่พักอาศัย	1.18- ที่พักอาศัย	2.18- อุตสาหกรรรม	3.18- การขนส่งผู้โดยสาร	4.18- การขนส่งผู้โดยสาร	5.18- การขนส่งผู้โดยสาร	6.18- การขนส่งผู้โดยสาร	7.18- การขนส่งผู้โดยสาร	8.18- อุตสาหกรรรม	9.18- อุตสาหกรรรม	10.18- อุตสาหกรรรม	11.18- การค้าปลีก	12.18- อุตสาหกรรรม		
1.19- ที่พักอาศัย	1.19- ที่พักอาศัย	1.19- ที่พักอาศัย	1.19- ที่พักอาศัย	2.19- อุตสาหกรรรม	3.19- การขนส่งผู้โดยสาร	4.19- การขนส่งผู้โดยสาร	5.19- การขนส่งผู้โดยสาร	6.19- การขนส่งผู้โดยสาร	7.19- การขนส่งผู้โดยสาร	8.19- อุตสาหกรรรม	9.19- อุตสาหกรรรม	10.19- อุตสาหกรรรม	11.19- การค้าปลีก	12.19- อุตสาหกรรรม		
1.20- ที่พักอาศัย	1.20- ที่พักอาศัย	1.20- ที่พักอาศัย	1.20- ที่พักอาศัย	2.20- อุตสาหกรรรม	3.20- การขนส่งผู้โดยสาร	4.20- การขนส่งผู้โดยสาร	5.20- การขนส่งผู้โดยสาร	6.20- การขนส่งผู้โดยสาร	7.20- การขนส่งผู้โดยสาร	8.20- อุตสาหกรรรม	9.20- อุตสาหกรรรม	10.20- อุตสาหกรรรม	11.20- การค้าปลีก	12.20- อุตสาหกรรรม		
1.21- ที่พักอาศัย	1.21- ที่พักอาศัย	1.21- ที่พักอาศัย	1.21- ที่พักอาศัย	2.21- อุตสาหกรรรม	3.21- การขนส่งผู้โดยสาร	4.21- การขนส่งผู้โดยสาร	5.21- การขนส่งผู้โดยสาร	6.21- การขนส่งผู้โดยสาร	7.21- การขนส่งผู้โดยสาร	8.21- อุตสาหกรรรม	9.21- อุตสาหกรรรม	10.21- อุตสาหกรรรม	11.21- การค้าปลีก	12.21- อุตสาหกรรรม		
1.22- ที่พักอาศัย	1.22- ที่พักอาศัย	1.22- ที่พักอาศัย	1.22- ที่พักอาศัย	2.22- อุตสาหกรรรม	3.22- การขนส่งผู้โดยสาร	4.22- การขนส่งผู้โดยสาร	5.22- การขนส่งผู้โดยสาร	6.22- การขนส่งผู้โดยสาร	7.22- การขนส่งผู้โดยสาร	8.22- อุตสาหกรรรม	9.22- อุตสาหกรรรม	10.22- อุตสาหกรรรม	11.22- การค้าปลีก	12.22- อุตสาหกรรรม		
1.23- ที่พักอาศัย	1.23- ที่พักอาศัย	1.23- ที่พักอาศัย	1.23- ที่พักอาศัย	2.23- อุตสาหกรรรม	3.23- การขนส่งผู้โดยสาร	4.23- การขนส่งผู้โดยสาร	5.23- การขนส่งผู้โดยสาร	6.23- การขนส่งผู้โดยสาร	7.23- การขนส่งผู้โดยสาร	8.23- อุตสาหกรรรม	9.23- อุตสาหกรรรม	10.23- อุตสาหกรรรม	11.23- การค้าปลีก	12.23- อุตสาหกรรรม		
1.24- ที่พักอาศัย	1.24- ที่พักอาศัย	1.24- ที่พักอาศัย	1.24- ที่พักอาศัย	2.24- อุตสาหกรรรม	3.24- การขนส่งผู้โดยสาร	4.24- การขนส่งผู้โดยสาร	5.24- การขนส่งผู้โดยสาร	6.24- การขนส่งผู้โดยสาร	7.24- การขนส่งผู้โดยสาร	8.24- อุตสาหกรรรม	9.24- อุตสาหกรรรม	10.24- อุตสาหกรรรม	11.24- การค้าปลีก	12.24- อุตสาหกรรรม		
1.25- ที่พักอาศัย	1.25- ที่พักอาศัย	1.25- ที่พักอาศัย	1.25- ที่พักอาศัย	2.25- อุตสาหกรรรม	3.25- การขนส่งผู้โดยสาร	4.25- การขนส่งผู้โดยสาร	5.25- การขนส่งผู้โดยสาร	6.25- การขนส่งผู้โดยสาร	7.25- การขนส่งผู้โดยสาร	8.25- อุตสาหกรรรม	9.25- อุตสาหกรรรม	10.25- อุตสาหกรรรม	11.25- การค้าปลีก	12.25- อุตสาหกรรรม		
1.26- ที่พักอาศัย	1.26- ที่พักอาศัย	1.26- ที่พักอาศัย	1.26- ที่พักอาศัย	2.26- อุตสาหกรรรม	3.26- การขนส่งผู้โดยสาร	4.26- การขนส่งผู้โดยสาร	5.26- การขนส่งผู้โดยสาร	6.26- การขนส่งผู้โดยสาร	7.26- การขนส่งผู้โดยสาร	8.26- อุตสาหกรรรม	9.26- อุตสาหกรรรม	10.26- อุตสาหกรรรม	11.26- การค้าปลีก	12.26- อุตสาหกรรรม		
1.27- ที่พักอาศัย	1.27- ที่พักอาศัย	1.27- ที่พักอาศัย	1.27- ที่พักอาศัย	2.27- อุตสาหกรรรม	3.27- การขนส่งผู้โดยสาร	4.27- การขนส่งผู้โดยสาร	5.27- การขนส่งผู้โดยสาร	6.27- การขนส่งผู้โดยสาร	7.27- การขนส่งผู้โดยสาร	8.27- อุตสาหกรรรม	9.27- อุตสาหกรรรม	10.27- อุตสาหกรรรม	11.27- การค้าปลีก	12.27- อุตสาหกรรรม		
1.28- ที่พักอาศัย	1.28- ที่พักอาศัย	1.28- ที่พักอาศัย	1.28- ที่พักอาศัย	2.28- อุตสาหกรรรม	3.28- การขนส่งผู้โดยสาร	4.28- การขนส่งผู้โดยสาร	5.28- การขนส่งผู้โดยสาร	6.28- การขนส่งผู้โดยสาร	7.28- การขนส่งผู้โดยสาร	8.28- อุตสาหกรรรม	9.28- อุตสาหกรรรม	10.28- อุตสาหกรรรม	11.28- การค้าปลีก	12.28- อุตสาหกรรรม		
1.29- ที่พักอาศัย	1.29- ที่พักอาศัย	1.29- ที่พักอาศัย	1.29- ที่พักอาศัย	2.29- อุตสาหกรรรม	3.29- การขนส่งผู้โดยสาร	4.29- การขนส่งผู้โดยสาร	5.29- การขนส่งผู้โดยสาร	6.29- การขนส่งผู้โดยสาร	7.29- การขนส่งผู้โดยสาร	8.29- อุตสาหกรรรม	9.29- อุตสาหกรรรม	10.29- อุตสาหกรรรม	11.29- การค้าปลีก	12.29- อุตสาหกรรรม		
1.30- ที่พักอาศัย	1.30- ที่พักอาศัย	1.30- ที่พักอาศัย	1.30- ที่พักอาศัย	2.30- อุตสาหกรรรม	3.30- การขนส่งผู้โดยสาร	4.30- การขนส่งผู้โดยสาร	5.30- การขนส่งผู้โดยสาร	6.30- การขนส่งผู้โดยสาร	7.30- การขนส่งผู้โดยสาร	8.30- อุตสาหกรรรม	9.30- อุตสาหกรรรม	10.30- อุตสาหกรรรม	11.30- การค้าปลีก	12.30- อุตสาหกรรรม		
1.31- ที่พักอาศัย	1.31- ที่พักอาศัย	1.31- ที่พักอาศัย	1.31- ที่พักอาศัย	2.31- อุตสาหกรรรม	3.31- การขนส่งผู้โดยสาร	4.31- การขนส่งผู้โดยสาร	5.31- การขนส่งผู้โดยสาร	6.31- การขนส่งผู้โดยสาร	7.31- การขนส่งผู้โดยสาร	8.31- อุตสาหกรรรม	9.31- อุตสาหกรรรม	10.31- อุตสาหกรรรม	11.31- การค้าปลีก	12.31- อุตสาหกรรรม		
1.32- ที่พักอาศัย	1.32- ที่พักอาศัย	1.32- ที่พักอาศัย	1.32- ที่พักอาศัย	2.32- อุตสาหกรรรม	3.32- การขนส่งผู้โดยสาร	4.32- การขนส่งผู้โดยสาร	5.32- การขนส่งผู้โดยสาร	6.32- การขนส่งผู้โดยสาร	7.32- การขนส่งผู้โดยสาร	8.32- อุตสาหกรรรม	9.32- อุตสาหกรรรม	10.32- อุตสาหกรรรม	11.32- การค้าปลีก	12.32- อุตสาหกรรรม		
1.33- ที่พักอาศัย	1.33- ที่พักอาศัย	1.33- ที่พักอาศัย	1.33- ที่พักอาศัย	2.33- อุตสาหกรรรม	3.33- การขนส่งผู้โดยสาร	4.33- การขนส่งผู้โดยสาร	5.33- การขนส่งผู้โดยสาร	6.33- การขนส่งผู้โดยสาร	7.33- การขนส่งผู้โดยสาร	8.33- อุตสาหกรรรม	9.33- อุตสาหกรรรม	10.33- อุตสาหกรรรม	11.33- การค้าปลีก	12.33- อุตสาหกรรรม		
1.34- ที่พักอาศัย	1.34- ที่พักอาศัย	1.34- ที่พักอาศัย	1.34- ที่พักอาศัย	2.34- อุตสาหกรรรม	3.34- การขนส่งผู้โดยสาร	4.34- การขนส่งผู้โดยสาร	5.34- การขนส่งผู้โดยสาร	6.34- การขนส่งผู้โดยสาร	7.34- การขนส่งผู้โดยสาร	8.34- อุตสาหกรรรม	9.34- อุตสาหกรรรม	10.34- อุตสาหกรรรม	11.34- การค้าปลีก	12.34- อุตสาหกรรรม		
1.35- ที่พักอาศัย	1.35- ที่พักอาศัย	1.35- ที่พักอาศัย	1.35- ที่พักอาศัย	2.35- อุตสาหกรรรม	3.35- การขนส่งผู้โดยสาร	4.35- การขนส่งผู้โดยสาร	5.35- การขนส่งผู้โดยสาร	6.35- การขนส่งผู้โดยสาร	7.35- การขนส่งผู้โดยสาร	8.35- อุตสาหกรรรม	9.35- อุตสาหกรรรม	10.35- อุตสาหกรรรม	11.35- การค้าปลีก	12.35- อุตสาหกรรรม		
1.36- ที่พักอาศัย	1.36- ที่พักอาศัย	1.36- ที่พักอาศัย	1.36- ที่พักอาศัย	2.36- อุตสาหกรรรม	3.36- การขนส่งผู้โดยสาร	4.36- การขนส่งผู้โดยสาร	5.36- การขนส่งผู้โดยสาร	6.36- การขนส่งผู้โดยสาร	7.36- การขนส่งผู้โดยสาร	8.36- อุตสาหกรรรม	9.36- อุตสาหกรรรม	10.36- อุตสาหกรรรม	11.36- การค้าปลีก	12.36- อุตสาหกรรรม		
1.37- ที่พักอาศัย	1.37- ที่พักอาศัย	1.37- ที่พักอาศัย	1.37- ที่พักอาศัย	2.37- อุตสาหกรรรม	3.37- การขนส่งผู้โดยสาร	4.37- การขนส่งผู้โดยสาร	5.37- การขนส่งผู้โดยสาร	6.37- การขนส่งผู้โดยสาร	7.37- การขนส่งผู้โดยสาร	8.37- อุตสาหกรรรม	9.37- อุตสาหกรรรม	10.37- อุตสาหกรรรม	11.37- การค้าปลีก	12.37- อุตสาหกรรรม		
1.38- ที่พักอาศัย	1.38- ที่พักอาศัย	1.38- ที่พักอาศัย	1.38- ที่พักอาศัย	2.38- อุตสาหกรรรม	3.38- การขนส่งผู้โดยสาร	4.38- การขนส่งผู้โดยสาร	5.38- การขนส่งผู้โดยสาร	6.38- การขนส่งผู้โดยสาร	7.38- การขนส่งผู้โดยสาร	8.38- อุตสาหกรรรม	9.38- อุตสาหกรรรม	10.38- อุตสาหกรรรม	11.38- การค้าปลีก	12.38- อุตสาหกรรรม		
1.39- ที่พักอาศัย	1.39- ที่พักอาศัย	1.39- ที่พักอาศัย	1.39- ที่พักอาศัย	2.39- อุตสาหกรรรม	3.39- การขนส่งผู้โดยสาร	4.39- การขนส่งผู้โดยสาร	5.39- การขนส่งผู้โดยสาร	6.39- การขนส่งผู้โดยสาร	7.39- การขนส่งผู้โดยสาร	8.39- อุตสาหกรรรม	9.39- อุตสาหกรรรม	10.39- อุตสาหกรรรม	11.39- การค้าปลีก	12.39- อุตสาหกรรรม		
1.40- ที่พักอาศัย	1.40- ที่พักอาศัย	1.40- ที่พักอาศัย	1.40- ที่พักอาศัย	2.40- อุตสาหกรรรม	3.40- การขนส่งผู้โดยสาร	4.40- การขนส่งผู้โดยสาร	5.40- การขนส่งผู้โดยสาร	6.40- การขนส่งผู้โดยสาร	7.40- การขนส่งผู้โดยสาร	8.40- อุตสาหกรรรม	9.40- อุตสาหกรรรม	10.40- อุตสาหกรรรม	11.40- การค้าปลีก	12.40- อุตสาหกรรรม		
1.41- ที่พักอาศัย	1.41- ที่พักอาศัย	1.41- ที่พักอาศัย	1.41- ที่พักอาศัย	2.41- อุตสาหกรรรม	3.41- การขนส่งผู้โดยสาร	4.41- การขนส่งผู้โดยสาร	5.41- การขนส่งผู้โดยสาร	6.41- การขนส่งผู้โดยสาร	7.41- การขนส่งผู้โดยสาร	8.41- อุตสาหกรรรม	9.41- อุตสาหกรรรม	10.41- อุตสาหกรรรม	11.41- การค้าปลีก	12.41- อุตสาหกรรรม		
1.42- ที่พักอาศัย	1.42- ที่พักอาศัย	1.42- ที่พักอาศัย	1.42- ที่พักอาศัย	2.42- อุตสาหกรรรม	3.42- การขนส่งผู้โดยสาร	4.42- การขนส่งผู้โดยสาร	5.42- การขนส่งผู้โดยสาร	6.42- การขนส่งผู้โดยสาร	7.42- การขนส่งผู้โดยสาร	8.42- อุตสาหกรรรม	9.42- อุตสาหกรรรม	10.42- อุตสาหกรรรม	11.42- การค้าปลีก	12.42- อุตสาหกรรรม		
1.43- ที่พักอาศัย	1.43- ที่พักอาศัย	1.43- ที่พักอาศัย	1.43- ที่พักอาศัย	2.43- อุตสาหกรรรม	3.43- การขนส่งผู้โดยสาร	4.43- การขนส่งผู้โดยสาร	5.43- การขนส่งผู้โดยสาร	6.43- การขนส่งผู้โดยสาร	7.43- การขนส่งผู้โดยสาร	8.43- อุตสาหกรรรม	9.43- อุตสาหกรรรม	10.43- อุตสาหกรรรม	11.43- การค้าปลีก	12.43- อุตสาหกรรรม		
1.44- ที่พักอาศัย	1.44- ที่พักอาศัย	1.44- ที่พักอาศัย	1.44- ที่พักอาศัย	2.44- อุตสาหกรรรม	3.44- การขนส่งผู้โดยสาร	4.44- การขนส่งผู้โดยสาร	5.44- การขนส่งผู้โดยสาร	6.44- การขนส่งผู้โดยสาร	7.44- การขนส่งผู้โดยสาร	8.44- อุตสาหกรรรม	9.44- อุตสาหกรรรม	10.44- อุตสาหกรรรม	11.44- การค้าปลีก	12.44- อุตสาหกรรรม		
1.45- ที่พักอาศัย	1.45- ที่พักอาศัย	1.45- ที่พักอาศัย	1.45- ที่พักอาศัย	2.45- อุตสาหกรรรม	3.45- การขนส่งผู้โดยสาร	4.45- การขนส่งผู้โดยสาร	5.45- การขนส่งผู้โดยสาร	6.45- การขนส่งผู้โดยสาร	7.45- การขนส่งผู้โดยสาร	8.45- อุตสาหกรรรม	9.45- อุตสาหกรรรม	10.45- อุตสาหกรรรม	11.45- การค้าปลีก	12.45- อุตสาหกรรรม		
1.46- ที่พักอาศัย	1.46- ที่พักอาศัย	1.46- ที่พักอาศัย	1.46- ที่พักอาศัย	2.46- อุตสาหกรรรม	3.46- การขนส่งผู้โดยสาร	4.46- การขนส่งผู้โดยสาร	5.46- การขนส่งผู้โดยสาร	6.46- การขนส่งผู้โดยสาร	7.46- การขนส่งผู้โดยสาร	8.46- อุตสาหกรรรม	9.46- อุตสาหกรรรม	10.46- อุตสาหกรรรม	11.46- การค้าปลีก	12.46- อุตสาหกรรรม		
1.47- ที่พักอาศัย	1.47- ที่พักอาศัย	1.47- ที่พักอาศัย	1.47- ที่พักอาศัย	2.47- อุตสาหกรรรม	3.47- การขนส่งผู้โดยสาร	4.47- การขนส่งผู้โดยสาร	5.47- การขนส่งผู้โดยสาร	6.47- การขนส่งผู้โดยสาร	7.47- การขนส่งผู้โดยสาร	8.47- อุตสาหกรรรม	9.47- อุตสาหกรรรม	10.47- อุตสาหกรรรม	11.47- การค้าปลีก	12.47- อุตสาหกรรรม		
1.48- ที่พักอาศัย	1.48- ที่พักอาศัย	1.48- ที่พักอาศัย	1.48- ที่พักอาศัย	2.48- อุตสาหกรรรม	3.48- การขนส่งผู้โดยสาร	4.48- การขนส่งผู้โดยสาร	5.48- การขนส่งผู้โดยสาร	6.48- การขนส่งผู้โดยสาร	7.48- การขนส่งผู้โดยสาร	8.48- อุตสาหกรรรม	9.48- อุตสาหกรรรม	10.48- อุตสาหกรรรม	11.48- การค้าปลีก	12.48- อุตสาหกรรรม		
1.49- ที่พักอาศัย	1.49- ที่พักอาศัย	1.49- ที่พักอาศัย	1.49- ที่พักอาศัย	2.49- อุตสาหกรรรม	3.49- การขนส่งผู้โดยสาร	4.49- การขนส่งผู้โดยสาร	5.49- การขนส่งผู้โดยสาร	6.49- การขนส่งผู้โดยสาร	7.49- การขนส่งผู้โดยสาร	8.49- อุตสาหกรรรม	9.49- อุตสาหกรรรม	10.49- อุตสาหกรรรม	11.49- การค้าปลีก	12.49- อุตสาหกรรรม		
1.50- ที่พักอาศัย	1.50- ที่พักอาศัย	1.50- ที่พักอาศัย	1.50- ที่พักอาศัย	2.50- อุตสาหกรรรม	3.50- การขนส่งผู้โดยสาร	4.50- การขนส่งผู้โดยสาร	5.50- การขนส่งผู้โดยสาร	6.50- การขนส่งผู้โดยสาร	7.50- การขนส่งผู้โดยสาร	8.50- อุตสาหกรรรม	9.50- อุตสาหกรรรม	10.50- อุตสาหกรรรม	11.50- การค้าปลีก	12.50- อุตสาหกรรรม		
1.51- ที่พักอาศัย	1.51- ที่พักอาศัย	1.51- ที่พักอาศัย	1.51- ที่พักอาศัย	2.51- อุตสาหกรรรม	3.51- การขนส่งผู้โดยสาร	4.51- การขนส่งผู้โดยสาร	5.51- การขนส่งผู้โดยสาร	6.51- การขนส่งผู้โดยสาร	7.51- การขนส่งผู้โดยสาร	8.51- อุตสาหกรรรม	9.51- อุตสาหกรรรม	10.51- อุตสาหกรรรม	11.51- การค้าปลีก	12.51- อุตสาหกรรรม		
1.52- ที่พักอาศัย	1.52- ที่พักอาศัย	1.52- ที่พักอาศัย	1.52- ที่พักอาศัย	2.52- อุตสาหกรรรม	3.52- การขนส่งผู้โดยสาร	4.52- การขนส่งผู้โดยสาร	5.52- การขนส่งผู้โดยสาร	6.52- การขนส่งผู้โดยสาร	7.52- การขนส่งผู้โดยสาร	8.52- อุตสาหกรรรม	9.52- อุตสาหกรรรม	10.52- อุตสาหกรรรม	11.52- การค้าปลีก	12.52- อุตสาหกรรรม		
1.53- ที่พักอาศัย	1.53- ที่พักอาศัย	1.53- ที่พักอาศัย	1.53- ที่พักอาศัย	2.53- อุตสาหกรรรม	3.53- การขนส่งผู้โดยสาร	4.53- การขนส่งผู้โดยสาร	5.53- การขนส่งผู้โดยสาร	6.53- การขนส่งผู้โดยสาร	7.53- การขนส่งผู้โดยสาร	8.53- อุตสาหกรรรม	9.53- อุตสาหกรรรม	10.53- อุตสาหกรรรม	11.53- การค้าปลีก	12.53- อุตสาหกรรรม		
1.54- ที่พักอาศัย	1.54- ที่พักอาศัย	1.54- ที่พักอาศัย	1.54- ที่พักอาศัย	2.54- อุตสาหกรรรม	3.54- การขนส่งผู้โดยสาร	4.54- การขนส่งผู้โดยสาร	5.54- การขนส่งผู้โดยสาร	6.54- การขนส่งผู้โดยสาร	7.54- การขนส่งผู้โดยสาร	8.54- อุตสาหกรรรม	9.54- อุตสาหกรรรม	10.54- อุต				

(*) มูลค่าของ ก. ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภค เป็นมูลค่าสุทธิจากค่าบริการที่จ่ายให้กับตัวแทนบริษัทนำเที่ยว ผู้ประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยว และผู้ให้บริการสำรองกิจกรรมท่องเที่ยวอื่น ๆ

(**) ควรแยกการบางส่วนประกอบนี้ถ้าหากเป็นไปได้

(a) ถ้าเกี่ยวข้องและเป็นไปได้ ควรแยกการนี้ออกเป็น “ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว” และ “ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคที่ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว” โดยในแต่ละรายการหากเป็นไปได้ควรแยกออกเป็นรายการสินค้าและบริการ (c) หากเป็นไปได้ควรแยกการตามผลิตภัณฑ์

(b) หากเป็นไปได้ควรแยกออกเป็นรายการสินค้าและบริการ (c) หากเป็นไปได้ควรแยกการตามผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 6 อุปทานภายในประเทศไทยโดยรวมและการบริโภคเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยทั้งหมด ณ ราคาผู้ซื้อ (*)

ผลิตภัณฑ์	อุตสาหกรรมท่องเที่ยว										ผลผลิตของ ผู้ผลิตภายใน ประเทศ ณ ราคาพื้นฐาน	การนำเข้า*		ภาษีหักเงิน อุดหนุนที่เก็บ จากผู้ผลิตภายใน ประเทศและ ที่นำเข้า	บริการการค้า และขนส่ง		อุปทาน ในประเทศ ผู้ซื้อ ใน ราคา ผู้ซื้อ	การ บริโภค เพื่อการ ท่องเที่ยว ใน ประเทศ	สัดส่วน การ ท่องเที่ยว (%)
	1.- ที่พักอาศัย สำหรับ ผู้มาเยือน		1.0- ที่พักอาศัย สำหรับ ผู้มาเยือน นอกเหนือ จาก 1.ข		12.- อุตสาหกรรม ที่มีลักษณะ เพื่อการท่องเที่ยว เฉพาะ ประเทศไทย		รวม												
	ผลผลิต (5.1) ส่วนแบ่ง ท่องเที่ยว	ผลผลิต (5.1a) ส่วนแบ่ง ท่องเที่ยว	ผลผลิต (5.) ส่วนแบ่ง ท่องเที่ยว	ผลผลิต (5.1b) ส่วนแบ่ง ท่องเที่ยว	ผลผลิต (5.1c) ส่วนแบ่ง ท่องเที่ยว	ผลผลิต (5.1d) ส่วนแบ่ง ท่องเที่ยว	ผลผลิต (5.1e) ส่วนแบ่ง ท่องเที่ยว	ผลผลิต (5.1f) ส่วนแบ่ง ท่องเที่ยว											
ก. ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภค (*) ก.1 ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเพื่อการ ท่องเที่ยว (d) 1. บริการที่พักอาศัยสำหรับ ผู้มาเยือน 1.ก บริการที่พักอาศัย สำหรับผู้มาเยือน นอกเหนือจาก 1.ข 1.ข บริการที่พักอาศัยใน รูปแบบต่าง ๆ ของ การเป็นเจ้าของ บ้านพักตากอากาศ 2. บริการจัดหาอาหารและ เครื่องดื่ม 3. บริการขนส่งผู้โดยสาร ทางรถไฟ 4. บริการขนส่งผู้โดยสาร ทางถนน 5. บริการขนส่งผู้โดยสาร ทางน้ำ 6. บริการขนส่งผู้โดยสาร ทางอากาศ 7. บริการให้เช่าอุปกรณ์นั่ง 8. บริการตัวแทนนำเที่ยว และบริการจองอื่น ๆ																			

ตารางที่ 7 การจ้างงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

อุตสาหกรรม	จำนวนกิจกรรม	จำนวนตำแหน่งงานแยกตามสถานภาพการจ้างงาน (*)				จำนวนชั่วโมงทำงานแยกตามสถานภาพการจ้างงาน (*)				จำนวนงานเทียบเท่าการทำงานเต็มเวลาแยกตามสถานภาพการจ้างงาน			
		ลูกจ้างพนักงาน		ทำงานเอง (ไม่ใช้ลูกจ้างพนักงาน)		ลูกจ้างพนักงาน		ทำงานเอง (ไม่ใช้ลูกจ้างพนักงาน)		ลูกจ้างพนักงาน		ทำงานเอง (ไม่ใช้ลูกจ้างพนักงาน)	
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว													
1. ที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือน													
1.ก ที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือนนอกเหนือจาก 1.๗													
1.๗ ที่พักอาศัยในรูปแบบต่าง ๆ ของการเป็นเจ้าพนักงานพัสดุทางอากาศ													
2. อุตสาหกรรมการจัดหาอาหารและเครื่องดื่ม													
3. การขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ													
4. การขนส่งผู้โดยสารทางถนน													
5. การขนส่งผู้โดยสารทางน้ำ													
6. การขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ													
7. การให้เช่าอุปกรณ์ขนส่ง													
8. อุตสาหกรรมตัวแทนนำเที่ยวและบริการจองอื่น ๆ													
9. อุตสาหกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม													
10. อุตสาหกรรมเกี่ยวกับกีฬาและสันทนาการ													
11. การค้าปลีกสินค้าที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวเฉพาะประเทศไทย													
12. อุตสาหกรรมที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวเฉพาะประเทศไทย													
รวม													

(*) ในช่วงระยะเวลาอ้างอิง

ตารางที่ 8 การสะสมทุนคงที่เพื่อการท่องเที่ยวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมอื่น ๆ (การลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวของทั้งภาครัฐและเอกชน) (ต่อ)

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว															
1.- ที่พัก อาศัย สำหรับ ผู้มาเยือน นอกเหนือ จาก 1.๑	1.๑- ที่พักอาศัย ในรูปแบบ ต่าง ๆ ของ การเป็น เจ้าของ บ้านพัก ตากอากาศ	2.- อุตสาหกรรม การจัดหา อาหาร และ เครื่องดื่ม	3.- การขนส่ง ผู้โดยสาร ทางรถไฟ	4.- การขนส่ง ผู้โดยสาร ทางถนน	5.- การขนส่ง ผู้โดยสาร ทางน้ำ	6.- การขนส่ง ผู้โดยสาร ทาง อากาศ	7.- การให้เช่า อุปกรณ์ ขนส่ง อื่น ๆ	8.- อุตสาหกรรม เกี่ยวกับ ตัวแทน บริการของ อื่น ๆ	9.- อุตสาหกรรม เกี่ยวกับ วัฒนธรรม	10.- อุตสาหกรรม เกี่ยวกับ กีฬาและ สันทนาการ	11.- การค้าปลีก สินค้าที่มี ลักษณะ เพื่อการ ท่องเที่ยว เฉพาะ ประเทศไทย	12.- อุตสาหกรรม ที่มีลักษณะ เพื่อการ ท่องเที่ยว เฉพาะ ประเทศไทย	13.- รวม	14.- อุตสาหกรรม อื่น ๆ (8.14)	15.- การสะสม ทุนคงที่รวม เพื่อการ ท่องเที่ยว (8.15) = (8.13) + (8.14)
	(8.1)	(8.1b)	(8.3)	(8.4)	(8.5)	(8.6)	(8.7)	(8.8)	(8.9)	(8.10)	(8.11)	(8.12)	(8.13)		
2.4 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ การกีฬา สันทนาการและบันเทิง															
2.5 สิ่งอำนวยความสะดวกและ โครงสร้างอื่น ๆ															
3. อุปกรณ์เครื่องมือขนส่งโดยสาร เพื่อจุดประสงค์ด้านการท่องเที่ยว															
3.1 ทางบก (รวมถนนและราง)															
3.2 ทางทะเล															
3.3 ทางอากาศ															
4. เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่มีความ จำเป็นจะจจะงเพื่อการผลิตสินค้า ที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยว															
5. การพัฒนาที่ดินเพื่อจุดประสงค์ด้าน การท่องเที่ยว															
II. การลงทุนโดยอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ในทรัพย์สินอื่น ๆ ที่ผลิตขึ้นได้และ ไม่เฉพาะจะจจะงเพื่อการท่องเที่ยว														x	
(I + II) รวม															
รายการในบันทึกช่วยจำ															
III. ทรัพย์สินที่ไม่ใช่ทางการเงินอื่น ๆ															

X ไม่ใช้

ตารางที่ 9 การบริโภคของภาครัฐเพื่อการจัดกาบริการสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวแยกตามผลิตภัณฑ์และระดับของภาครัฐ
(การใช้จ่ายเพื่อการจัดกาบริการและสนับสนุนการท่องเที่ยวของภาครัฐ)

ผลิตภัณฑ์ (*)	ระดับของภาครัฐ			การบริโภคของภาครัฐเพื่อการจัดกาบริการสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยว (9.4) = (9.1) + (9.2) + (9.3)	รายการใน บันทึกช่วยจำ (**)
	ประเทศ (9.1)	ภูมิภาค (9.2)	ท้องถิ่น (9.3)		
85561 การบริการส่งเสริมการท่องเที่ยว					
85562 การบริการข้อมูลข่าวสารสำหรับผู้มาเยือน					
91135 การบริการจัดการเกี่ยวกับการค้าด้านการกระจายและจัดเตรียมอาหาร โรงแรมและภัตตาคาร					X
91136 การบริการจัดการเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยว					X
บางส่วนของ:					
83700 การบริการงานวิจัยตลาดและการสำรวจความคิดเห็นสาธารณะ					X
91260 การบริการด้านตำรวจและการป้องกันเพลิงไหม้					X
92219 การศึกษาและการฝึกอบรมอื่น ๆ					X
92920 การบริการสนับสนุนด้านการศึกษา					
รวม					

X ไม่ใช่

(*) ประเภทผลิตภัณฑ์กลางของสหประชาชาติ ปรับปรุงครั้งที่ 2

(**) ถ้าหากเกี่ยวข้องแล้ว คอลัมน์นี้จะสะท้อนค่าใช้จ่ายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในการส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ระบุข้างบน

ตารางที่ 10 ตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ทางการเงิน

ก. จำนวนเที่ยวการเดินทางและจำนวนวันพักแรมแยกตามรูปแบบการท่องเที่ยวและประเภทของผู้มาเยือน

	การท่องเที่ยวของผู้มาเยือนอาศัยในประเทศไทย		การท่องเที่ยวของผู้มาเยือนที่มีถิ่นพำนักอาศัยในประเทศไทย		การท่องเที่ยวของผู้มาเยือนที่มีถิ่นพำนักอาศัยในต่างประเทศ	
	นักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือน ค้างแรม)	นักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือนไม่ ค้างแรม)	นักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือน ค้างแรม)	นักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือน ไม่ค้างแรม)	นักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือน ค้างแรม)	นักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือน ไม่ค้างแรม)
จำนวนเที่ยวการเดินทาง						
จำนวนวันพักแรม		X		X	X	

ตารางที่ 10 ตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ทางการเงิน (ต่อ)

ข. การท่องเที่ยวของผู้มาเยือนที่มีถิ่นพำนักอาศัยในประเทศไทย—จำนวนผู้มาเยือนมาถึงประเทศไทยและจำนวนวันพักแรมแยกตามรูปแบบการเดินทางขนส่ง

	จำนวนผู้มาเยือน มาถึงประเทศไทย	จำนวนวันพักแรม
1. ทางอากาศ 1.1 เที่ยวบินที่มีตารางเวลา 1.2 เที่ยวบินที่ไม่มีตารางเวลา 1.3 เครื่องบินส่วนตัว 1.4 รูปแบบการเดินทางทางอากาศอื่นๆ 2. ทางน้ำ 2.1 ผู้โดยสารตามเส้นทางและเรือข้ามฟาก 2.2 เรือเดินสมุทร 2.3 เรือท่องเที่ยว 2.4 รูปแบบการเดินทางทางน้ำอื่นๆ 3. ทางบก 3.1 รถไฟ 3.2 รถตู้ หรือรถโดยสาร และการเดินทางขนส่งสาธารณะบนถนน (i) แท็กซี่ สีมูฮิน และยานพาหนะเช่าส่วนตัวพร้อมคนขับ (ii) การเช่ายานพาหนะที่ขับเคลื่อนด้วยคนหรือสัตว์ 3.4 ยานพาหนะที่เป็นเจ้าของส่วนตัว (ใช้ได้ถึง 8 คน) 3.5 ยานพาหนะเช่าไม่มีคนขับ (ใช้ได้ถึง 8 คน) 3.6 รูปแบบการเดินทางบกอื่นๆ เช่น จักรยานเทียมม้า จักรยานยนต์ ฯลฯ 3.7 ใช้เท้าเดิน		
รวม		

ตารางที่ 10 ตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ทางการเงิน (ต่อ)
ค. จำนวนกิจการและความสามารถในการรองรับแยกตามรูปแบบของที่พักอาศัย

	ที่พักสำหรับผู้มาเยือนตามรหัส ISIC 55			กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ตามรหัส ISIC 68	
	กิจกรรมด้านที่พัก ในระยะสั้น	ค่ายพักแรม ที่จัดยานพาหนะสำหรับพักผ่อน และสกีจอดรฟท์	ที่พักอาศัยอื่น ๆ	กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ที่เป็น เจ้าของทรัพย์สินเอง หรือเช่าทรัพย์สินมา	กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ที่เสีย ค่าธรรมเนียม หรือต้องทำสัญญา
จำนวนกิจการ					
จำนวนห้องที่รองรับได้					
จำนวนเตียงที่รองรับได้					
จำนวนห้องที่ใช้ประโยชน์					
จำนวนเตียงที่ใช้ประโยชน์					

ตารางที่ 10 ตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ทางการเงิน (ต่อ)

ง. จำนวนกิจการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแยกตามจำนวนตำแหน่งงานโดยเฉลี่ย

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	1-4	5-9	10-19	20-49	50-99	100-249	250-499	500-999	> 1000	รวม
1. ที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือน 1.ก. ที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือนนอกเหนือจาก 1.ข 1.ข. ที่พักอาศัยในรูปแบบต่าง ๆ ของการเป็นเจ้าของบ้านพัก ตากอากาศ 2. อุตสาหกรรมการจัดหาอาหารและเครื่องดื่ม 3. การขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ 4. การขนส่งผู้โดยสารทางถนน 5. การขนส่งผู้โดยสารทางน้ำ 6. การขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ 7. การให้เช่าอุปกรณ์ส่ง 8. อุตสาหกรรมตัวแทนนำเที่ยวและบริการจองอื่น ๆ 9. อุตสาหกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม 10. อุตสาหกรรมเกี่ยวกับกีฬาและสันทนาการ 11. การค้าปลีกสินค้าที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวเฉพาะประเทศไทย 12. อุตสาหกรรมที่มีลักษณะเพื่อการท่องเที่ยวเฉพาะประเทศไทย										
รวม										

เอกสารอ้างอิง

- Archer, B. H. 1982. The Value of Multipliers and their Policy Implications. **Tourism Management**, 3(4), December, pp. 236-41.
- Dwyer, L., Forsyth, P. and Spurr, R. 2003. Inter-Industry Effects of Tourism Growth: Implications for Destination Managers. **Tourism Economics**, 2003, 9(2), pp. 117-32.
- Fletcher, J. E. 1989. Input-Output Analysis and Tourism Impact Studies. **Annals of Tourism Research**, 16(4), pp. 514-29.
- International Recommendations for Tourism Statistics (IRTS)**. 2008. December 2007.
- Kemp, K. and Nijhowne, S. 2004. Study of the Canadian Tourism Satellite Account (CTSA): Comparison of TSA-RMF and CTSA. Phase I, Final Report, Canadian Tourism Commission for Macroeconomic and Statistics Sub-Committee of the World Tourism Organization. June 2004.
- Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework. 2008. (TSA: RMF (2008)).
- World Travel and Tourism Council (WTTC). 2008. Tourism Satellite Accounts (TSA), Regional and Country Reports: The 2008 Travel & Tourism Economic Research–Thailand.
- สุกิจ วงศ์นภดลเดชา. 2546. รายงานฉบับสมบูรณ์บัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว (Tourism Satellite Account) ขั้นตอนที่ 3 ปีที่ 3 เสนอการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- อนันต์ วัฒนกุลจรัส. 2551. รายงานฉบับสมบูรณ์การศึกษาทบทวนการจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวสำหรับประเทศไทย (A Study of Tourism Satellite Accounts (TSA) for Thailand) คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ตุลาคม 2551